

Életünk

AZ EURÓPAI MAGYAR KATOLIKUSOK LAPJA

IX. évfolyam 9. szám (9. Jahrgang Nr. 9.)

A Z St.Gallen — Erscheint monatlich

1977 szeptember

«Beköszöntő»

1955 márciusában is ezzel a bevezető szóval indult el az olvasókhöz az «Életünk» elődje, a «Pannonia Sacra» — Szent Magyarország címmel, a Németországi Magyar Katolikusok Lapja.

A Rákosi-korszak sötét évei után nem is indulhatott volna más cím alatt ez a szerény külsejű, de tartalmas kis havilap.

A «Pannonia Sacra» elindítója, Dr. Ádám György németországi főlelkész ezt írja az akkori Beköszöntőben:

«A lap nem akar mást, mint amit a lelkipásztor: segítőtárs a számkivetésben, útjelző az Isten felé. A Jóság és Szeretet hídját akarjuk építeni Testvértől Testvérig, a megszentelt magyar múlt és a boldogabb jövő között. — Ezért választottuk a Pannonia Sacra címet, Mindszenty hercegprímás jelmondatát. Számunkra és minden magyar menekült számára ez nemcsak program . . . hanem felelősség is. Mindszenty hercegprímás mondotta 1945-ben, amikor föllépett a Magyar Sion ormára: «Ha Isten-Atyánk és Mária-Anyánk segít, akarok lenni népem lelkiismerete, hivatott ébresztőként kopogtatok lelketek ajtaján».

Azóta hosszú tizesztendők múltak el. A Pannonia Sacra más nyolc kicsi emigrációs lappal egybeolvadt 1969-ben az «Életünk» című havilapba, most már az Európai Magyar Katolikusok lapjaként, Dr. Vecsey József felelős szerkesztővel az élén. A cél most is az maradt: szolgálni a Pannonia Sacra-t, a szent Magyarország gondolatát, ha lehet még jobban, hiszen az ateista orosz bosevizmus hazánkban látszólag végleg berendezkedett, saját monopóliumának tartja a magyar ifjúság kizárólagos nevelését és csápjait nyújtogatta már az emigrációs magyarság felé is.

Ha valamikor, hát most vált szükségessé igazán ez a katolikus sajtó. Csak az a kár, hogy szerényen havilap maradt. Pedig az európai katolikus menekült magyarság igényelne és el is bírna egy hetilapot is.

A cél világos és egyszerű volt: még tömörebbé zárni idekint sorainkat, keresztény magyarságunk védelmében. Idekint a beolvadás veszélye fenyegeti magyarságunkat, odahaza meg az elkereszténytelenedés.

Az «Életünk»-nek tehát ezt a veszélybe került keresztény magyar életet kellett szolgálnia . . . Két malomközött, «két pogány közt egy hazáért . . . » A nyugati, mindent asszimiláló materialista új pogányság közt és a keleti, vallási és nemzeti értékeinket elnyeléssel fenyegető vörös materializmus között. És mindezt egy havilap gyöngye hangján tömeg médiumokkal szemben.

1. Mindenekelőtt hű és igaz képet próbált kivetíteni az otthoni helyzetről a kinti magyarság és, amennyire módja volt rá, az egész szabad világ felé.
2. Védte és ápolta keresztény és nemzeti értékeinket: hitünket, magyar öntudatunkat, édes anyanyelvünket. És ami talán a számkivetésben a legfontosabb: ébren tartotta a szívekben a reményt, hogy az igazság és a szabadság ügye nem veszhet el, hanem végül is győznie kell!
3. Gyűjtögette és összeteregette a nagy idegenben ugyancsak könnyen elszéledő kicsike kis nyáját a magyar templom és a magyar istentisztelet felé; mert a nép, amely még anyanyelvén imádkozik és közösen anyanyelvén dicséri az Istent, nem vesztett el . . .

Váratlanul, szinte égi jelként tűnt fel köztünk Mindszenty József hercegprímásunk, hogy három tüneményes éven át új hitet és új erőt öntsön belénk, akik már csüggedtünk, kishitűek lettünk. Az Úristen szent akarata volt, hogy váratlanul elvette őt tőlünk.

Aztán megint váratlanul elhívta az «Életünk» főszerkesztőjét, Dr. Vecsey Józsefet is az Úr. Az Úr kétszeresen fájdalmas, mert nem voltunk elkészülve rá . . . De az űrt be kellett tölteni, az életnek és az «Életünk»-nek mennie kell

tovább! Új erővel, új összefogással. Ez az újság nagy erő és óriási lehetőség, ha bánni tudunk vele! A magyar lelkészek és híveken múlik minden. Ha magukénak tartják és fogadják az «Életünk»-et, akkor valóban szolgálja a magyar katolikus életet.

Szebben és őszintébben nem tudjuk zárni ezt a beköszöntőt, mint 1955-ben az elsőt a magyar főlelkész:

«Jézus Krisztus és a Boldogasszony legyen velünk: szenvedő, jóságra és szeretetre vágyó, jobb jövőt váró magyarokkal.»

Az Új Szerkesztőség

«ATHLETA PATRIAE»

«A Haza Atlétája» — így énekel Szent Lászlóról, a lovag királyról, már száz évvel halála után a váradi monostor költője.

Az «Életünk» külön sorokat szentel a «megszentelt magyar múltnak». Mert mi is adna hitet a jobb magyar jövőben, mi mutatna példát kallódó magyar ifjúságunknak, ha nem lettek volna nemzetünknek ilyen nemzeti és erkölcsi óriásai: Szent István és Szent László, IV. Béla, Hunyadi János, Zrinyi Miklós, II. Rákóczi Ferenc, Széchenyi István és a többi mind mind, hogy csak a legnagyobbakat említsük . . .

Szent László királlyá választása 900-ik évében nem feledkezhetünk meg éppen mi magyar hontalanok Óróla, aki fiatalon testvéreivel együtt szintén idegenben bujdosott, hogy később mint dux (vezér) a keleti és déli országrészek rettenthetetlen védője, majd 1077-től mint Pannonia királya Szent István művének, az országalapításnak befejezője legyen.

A magyar lelkészek őszi konferenciája külön foglalkozik majd Szt. László királlyal, különös tekintettel a menekült magyar ifjúság nemzeti öntudatra való nevelésére. Az «Életünk» következő száma Szt. Lászlóról igyekszik hű és lekesítő képet adni. Elsősorban a szülőknek, hogy segítse őket gyermekeik hazafias nevelésében.

Az apostoli hitvallás teológiai magyarázata «Harmadnapon halottaiból föltámadá»

Bár már eddigi fejtegetéseink során is meggyőződhattunk, hogy Krisztus feltámadása hitünkben központi helyet foglal el, még külön is rá akarunk mutatni jelentőségére. Senki sem fejezte ki oly erővel Jézus feltámadásának a fontosságát, mint Szt. Pál. Tudjuk, hogy Pál Athénban, a pogányok közt is hirdette az evangéliumot. Az Aeropágon egybegyűlt férfiak érdeklődéssel hallgatták, de amikor Krisztus feltámadását szóba hozta, egyesek nyíltan kigúnyolták, mások udvariasan azzal a megjegyzéssel bocsátották el, hogy «majd még meghallgatunk máskor is erről» (ApCsel 17, 32). A korintusi hívek közt is néhányan kétségbe vonták a feltámadást. Nekik írja az apostol: «Ha tehát hirdetjük, hogy Krisztus feltámadt a halálból, hogyan állíthatják némelyek, hogy nincs feltámadás? Ha nincs feltámadás, akkor Krisztus sem támadt fel. Ha pedig Krisztus nem támadt fel, nincs értelme a ti hiteteknek sem. Rádásul még Isten hamis tanúinak is bizonyolunk, mert Istenről azt tanúsítjuk, hogy Krisztust feltámasztotta, holott nem támasztotta fel, ha a halottak egyáltalán nem támadnak fel. Ha ugyanis a halottak nem támadnak fel, akkor Krisztus sem támadt fel. Ha pedig Krisztus nem támadt fel, semmit sem ér a hitetek, mert még mindig bűneitekben vagytok. Sőt azok is elvesztek, akik Krisztusban haltak meg. Ha csak ebben az életben reménykedünk Krisztusban, minden embernél szánalomra méltóbbak vagyunk. De Krisztus feltámadt a halálból elsőként a halottak

közül» (1 Kor 15, 12-20). Szent Pál gondolatmenete világos. A konitusiak hittek Krisztusban, sokan már ebben a hitben haltak meg. Hittek alighanem a lélek túlvilági életében is, csak a test feltámadását tagadták. E hittitoknak az elfogadása ugyanis komoly próbára tette a pogányságból megtért keresztényeket. Az apostol felhívja figyelmüket magatartásuk következetlenségére. Ha az ő szavára Jézusban hisznek, akkor hinniök kell azt is, hogy Isten harmadnapra feltámasztotta. Ha viszont elfogadják Jézus feltámadását, akkor miért mondják lehetetlennek az általános feltámadást? Ha Isten hatalmas volt Jézus feltámadásakor, talán elveszti majd a hatalmát a világ végén? Különben is, ha Isten nem támasztotta fel Jézust, akkor a keresztény hit értékét veszíti, mert hitünk lényegében a megváltásba vetett hit. Krisztus a kereszten váltott meg bennünket, de ha Isten nem támasztotta fel, akkor honnét tudjuk, hogy a megváltást elfogadta? Jézus előre megmodta szenvedését és feltámadását. Ha tehát Isten meghazudtolta szavát azáltal, hogy nem támasztotta fel, akkor mily alapon higgyünk Jézus megváltásában? A megváltásba vetett hitünk összeomlik s mi még bűneinkben vagyunk. Hiába reméltünk a földön Jézusban, az örök boldogságot nem tudja megadni nekünk. Szt. Pál e gondolatát még a pogány Menander idézésével ki is élezi: «Ha a halottak nem támadnak fel, akkor «együnk, igyunk, mert holnap ugyis meghalunk» (1 Kor. 15, 32).

Jézusnak nemcsak istenségét, hanem vele együtt az élet feletti hatalmát is átadta. Ezért a Szentírás nem egyszer magának Jézusnak tulajdonítja a feltámadást. Így a sírnál az angyal azt mondja az asszonyoknak: «Feltámadt, ahogy előre megmondotta» (Mt 28, 6). Keresztény reménységünk tehát nemcsak általában Isten hatalmára vagy az Atya hatalmára, hanem megtestesült Fiának a hatalmára is támaszkodik. Ő maga mondotta: «Az Atya szeret engem, mert odaadom az életemet, hogy majd újra visszavegyem. Nem veszi el tőlem senki, magam adom oda, mert van rá hatalmam, hogy odaadjam és van rá hatalmam, hogy visszavegyem» (Jn 11, 25). «Elérkezik az óra, amikor a sírokban mindnyájan meghallják az Isten Fia szavát, és előjönnek. Akik jót tettek, azért hogy föltámadjanak az életre, akik gonoszat azért, hogy föltámadjanak a kárhozatra» (Jn 5, 28-29).

A feltámadásnak nemcsak a mi szempontunkból, hanem Krisztus emberi természetétől is nagy fontossága van. Minthogy Jézus a megtestesült Istenfia, neki kijár emberi természetében is a dicsőség, kijár, hogy az emberek felismerjék és elismerjék isteni dicsőségét. Már pedig ő Isten dicsőségének külső megnyilatkozásáról földi életében lemondott. Felismerhető, tapasztalható isteni dicsőségéből mintegy «kiüresítette magát», «szolgai alakot öltött» és «külsejét tekintve olyan lett, mint egy ember», azaz mint valaki, aki pusztán csak ember. Sőt «megalázta önmagát és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig» (Fil 2, 6-8). Már pedig igazságában azokat fölmagasztalja, akik megalázzák magukat, ahogy Mária is a Magnificatjában mondja: «Szétszórta a szívükben gőgöket, letaszította trónjukról a hatalmasokat, az alázatosakat pedig fölemelte» (Lk 1, 51-52). «Ezért» — folytatja Szent Pál a Filippieknek írt levelében — «Isten fölmagasztalta, és olyan nevet adott neki, amely fölülte van minden névnek, hogy Jézus nevére hajoljon meg minden térd a mennyben, a földön és az alvilágban, s minden nyelv hirdesse az Atyaisten dicsőségére, hogy Jézus Krisztus az Úr» (Fil 2, 9-11). Ez az oka annak, hogy az apostol sokszor úgy beszél, mintha Jézus csak föltámadása következtében lett volna az Isten Fia. Pedig már előtte is az volt, azonban a feltámadása által nyerte el azt a

«Feltámadt, ahogy előre megmondotta»

Szent Pál szemében tehát a feltámadáson múlik minden: ha Krisztus feltámadott, akkor megváltásába vetett hitünk meg van alapozva, ha nem, akkor tanítása az isteni hitelesítés erejét és érvényét elveszti. De ez az utóbbi alternatíva hamis, mert Jézus valóban feltámadott, Isten tehát hitelesítette tanítását, általa bocsánatot nyertünk, általa lélekben már most élünk és egykor testben is feltámadunk. Ő a feltámadottak elsője, általa támadnak fel a többiek is: «Mivel egy ember idézte elő a halált, a halottak is egy ember révén támadnak fel» (1 Kor 15, 21). A feltámadás nemcsak a hitünket alapozza meg, hanem reménységünket is élteti: «Ha Krisztus bennetek van, jöllehet a test a bűn miatt halott, a lélek a meg-

igazulás következtében él. Ha pedig bennetek lakik annak Leike, aki feltámasztotta Jézust halálából, ő aki Krisztust feltámasztotta a halottak közül, halandó testeteket is életre kelti bennetek lakó Leike által» (Róm 8, 10-11). A Lélek, melyről szó van, a Szentlélek, aki a hit és a kegyelem révén lelkünkben lakozik. Az Ószövetség tanítása szerint egyedül Isten az élet és halál ura: «Neked hatalmad van élet és halál felett, levezetsz az alvilág kapujához és újra felhozol onnét. Az ember gonoszságában megölheti ugyan a másik embert, de az élet elszállt leheletét nem hozhatja vissza, és az alvilágba sorolt lelket nem szabadíthatja ki» (Bölcs 16, 13-14). Ezért kellett Istennek Jézust halottaiból feltámasztania. Isten azonban

MESZLÉNYI ANTAL:

A magyar szentek és szentéletű magyarok

Aurora könyvek. München, 1976. — Molnár József Nyomda. 302 oldal.

Nem minden kíváncsiság nélkül vetjük a kezünkbe Meszlényi Antal, esztergomi protonotárius kanonok, kiváló egyháztörténész fent jelzett könyvét, mely Adriányi Gábor professzor által megindított könyvsorozat: «Dissertationes Hungaricae ex historia Ecclesiae» 5-ik köteteként jelent meg a múlt évben. Hiszen már maga a cím is sokat mond s még inkább fokozza az ember kíváncsiságát, ha oly patinás, szakavatott tollú ember tollából olvashat valamit, mint Meszlényi Antal, aki évtizedek óta számos kiváló munkát jelentetett meg a magyar egyháztörténelem köréből. S valóban azt kell mondanunk, hogy igazi kicses tára nyílik meg előttünk, a könyvet olvasva és lapozva, az ezeréves magyar történelmi múltnak. Mert Meszlényi ebben a művében végigvezet bennünket, szinte a kezünket fogva, azon az úton, melyet Szent Istvántól kezdve Prohászka Ottokárig és Kaszap Istvánig, sőt az orosz bolsevizmus vértanúig, magyar istenkeresők jártak s mint ragyogó életpéldák, az életszetség glóriájával a fejükön — a magyar nép előtt ékeskedtek, vonzóttak, ösztönöztek. De egyúttal rámutattak arra a kiapadhatatlan erőforrásra, melyből az istenes erények fakadnak, elsősorban az ádozat és ima erejére, melyek nélkül egyetlen nemzet sem élhet. S emondhatjuk, hogy a magyar múlt gazdag volt ilyen termésekben,

elsősorban az Árpádok kora, amikor az a szólás járta, «ha szenteket akartok látni, menjetek Magyarországra». De a többi korszak is bőven meghozta a gyümölcsét szentekben és szentéletű magyarokban, csak az idők mostohasága, a török kor, s az ennek következtében beálló zürzavar hazánk történetében volt az oka annak, hogy a kanonizáció, a szentek sorába való felvétel elmaradt. A szerző most mintegy kiemeli őket a feledés homályából, hogy alkalmas időben, amikor «majd elmúlik a gonosz», boldoggá és szenttéavatási perüket meg lehessen indítani.

Ezt a könyvet másrészt azért is örömmel üdvözöljük, mert korunk, különösen a II. Vatikáni Zsinat óta, kevesebb érdeklődést mutat a szentek útja és élete iránt. A mai modernizáló katolicizmus, az ún. progresszisták lazább életfelfogása és világszemlélete mérhetetlen kárt okozott már eddig is a lelkek világában. Ebből a mély hullámvölgyből csak egy módon lehetséges a felemelkedés: ha visszatérünk a szentek útjára és példájára. Ezért nagyon fontos volna, hogy ez a könyv, mint a Kárpát-medencét kétezer év óta benépesítő szentek ismerettára, oda kerüljön minden magyar asztalára. Belőle kell okulást szereznünk s megtanuljunk, kik voltak múltunk igazi lelki elitjei és hőroszai, akiknek áldozata és imája az Isten áldását nemzetünkre leedette és fennmaradását mintegy kiérdemelte. A szentek és istenes lelkek felsorolása

szinte teljesnek mondható. Bár be lehetett volna illeszteni még a névsorba B. Günter remete nevét is, aki Vajay Szabolcs kutatásai alapján Géza nagyfejedelem unokája volt, remete életet élt s 1045-ben halt meg. Hogy Szent István legendája is megemlíti a nevét, ez a tény is arra utal, hogy az ő ereiben is Árpád vére folyt.

Hála és köszönet a szerzőnek, aki hangyaszorgalommal gyűjtötte össze az adatokat, jóllehet most már a magyar történetírás Nesztorának számít, s a gyakorlott történetíró könnyed, szép stílusában foglalja össze mondanivalóit. Éspedig az első részben csak röviden tér ki az egyes szentek s szentéletű magyarok jellemzésére, csak néhány ecsetvonással rajzolja meg alakjukat. A második részben pedig, Bánffy Lukács esztergomi érsektől Apor Vilmos vértanú győri püspökig, olyan 15 személy életét mutatja be, «akik Balanyi szavai szerint, ugyancsak szentek lehetnének és mégsem azok, mivel kanonizációjukat vagy elhanyagoltuk, vagy nem sürgettük».

Ugyancsak köszönet és elismerés a kiadónak, Adriányi Gábornak, s mindazoknak, akik a könyv megjelenését lehetővé tették. Adja Isten, hogy a zord jelen szörnyű megpróbáltatásait élő magyarság, Meszlényi kiváló könyvét forgatva, vigaszt találjon benne és erőt merítsen belőle.

(V. L.)

dicsőséget, mely őt Isten Fiaként megilleti: «Ő test szerint Dávid nemzetségéből született, a szentség lelke szerint azonban a halálból való feltámadásával az Isten hatalmas Fiának bizonyult» (Róm 1, 3-4). A feltámadás és a mennybe való menetel Jézus külső, azaz az emberek felé megnyilatkozó dicsőségét gazdagítja. Ugyanakkor azonban e dicsőségnek a megnyilatkozása a mi boldogságunkat megnagyobbítja: «Az az örök élet, hogy ismerjenek téged, az egyedüli igaz Istent és akit küldtél, Jézus Krisztust . . . Most te dicsőíts meg, Atyám, magadnál: részesíts abban a dicsőségben, amelyben részem volt nálad, mielőtt a világ lett» (Jn 17, 3-5). A feltámadás után már itt a földön felismerhetjük Jézus dicsőségét a hit által, azonban tökéletesen akkor ismerjük majd meg s csak akkor leszünk maradéktalanul boldogok, amikor megjelenik előttünk az örök életben és megmutatkozik úgy, ahogy van (v.ö. 1 Jn 3, 2-3).

Mindazok, akik manapság Krisztus feltámadását tagadják és erősen egzisztencialista kategóriákba próbálják szorítani, épp a Jézussal való egzisztenciális kapcsolatot veszítik el. Mert ha Jézus nem támadt fel, ha a feltámadás csak egyéni hitelményünk kifejezője, akkor hogy lehetne vele eleven kapcsolatunk? Akkor hogy mondhatná Krisztus önmagáról: «Én vagyok az első és az utolsó és az élő. Meghaltam, s lám, mégis élek örökké» (Jel 1, 18). Hogy lehetne az Isten által felmagasztalt Jézussal kapcsolatunk, ha még azt sem tudhatjuk, hogy élete művét be tudta-e fejezni, ha esetleg azt kell gondolnunk, hogy élete kudarcra végződött? A hitünk által? Igen, de mire támaszkodik e hitünk? Ha csak szubjektív hitünkön múlik minden, akkor miért nem hiszünk inkább Buddhában vagy egy másik vallásalapítóban, akik szintén szépeket mondtak az ember tökéletességéről, miért nem őket támasztjuk hitünkkel életre? Az is tagadhatat-

lan tény, hogy Krisztus feltámadásának a tagadása színtelenné és vértelenné teszi az Eucharsztiába vetett hitünket is. Valóban, hogyan higgyünk Krisztus testének és vérének a jelenlétében, ha Jézusnak nincsen sem teste sem vére, mert mindkettő már elporladt a sírban? Az Oltáriszentség ebben az esetben már nem lehet más mint «emlékezet», a szentmise «közös kenyértöréssé» zsu-gorodik össze. Az örök életbe nyúló eucharisztikus misztérium helyébe az emberi közösség ünneplése lép. Fejezzük be jelen cikkünket a Szentírás intelmével: «Jézus Krisztus ugyanaz tegnap, ma és mindörökké. Ne hagyjátok, hogy különféle megtévesztő tanítások félrevezessenek benneteket . . . A békesség Isten, aki Jézust, a mi Urunkat . . . feltámasztotta a halálból, tegyen képessé titeket minden jóra, hogy teljesítsétek akaratát . . . Dicsőség neki mindörökké. Amen» (Zsid 13,8-9; 20-21).

PROF. P. MEHRLE TAMÁS OP

«Elegünk van a Vatikán keleti politikájából»

– mondják a katolikusok Magyarországon

A nyár folyamán sok külföldi turista járt Magyarországon. Visszatérve azt mondják: a katolikus papok és hívek nagy részét elkészeríti a Vatikán keleti politikája. A legutóbbi események nyílt elégedetlenséget és súlyos kritikát váltottak ki mind a hívek mind a papok sorában. Az elégedetlenség előbb főleg Lékai László bíboros-primás ellen irányult. Sokan megtudták, hogy az áprilisi ad limina látogatás alkalmával Lékai bíboros a pápa előtt és a magyar püspökök nevében mondott beszédében elhallgatta a magyar egyház kínzó problémáit. Olyan derülátóan változta a hazai egyházipolitikai viszonyokat, hogy a Pápában óhatatlanul téves

benyomásokat keltett. Szájról-szájra jár odahaza a hír, hogy az ország bíboros-primása azt állította a Szentatya előtt, hogy a fiatalok nagy része, sok helyütt 80 százaléka jár hitoktatásra. És ezt az adatot nem egészítette ki a valóságot jobban tükröző részletesebb adatokkal. A püspökök sem tudtak a nevükben elmondott beszéd háttéréről. Az országban azt beszélik, hogy éppen a hitoktatás az egyik legfájóbb sebe a magyar katolicizmusnak. Az Ijjas érsek által nagy propaganda körítéssel meghirdetett templomi hitoktatást a különböző korcsoportok összevonásával és az állami ellenőrzés hivatalos bevezetésével eleve tönkretették.

ja a híveket és a papokat. Kénye-kedve szerint helyezi el a hivatásukat lelkiismeretesen teljesítő papokat. Az említett német rádió munkatársa éppen ilyen hitoktatót látogatott meg a templomi hittanórán és megjegyezte: ez a fiatal káplán néhány hónap óta már a harmadik helyre került, mert jól végzi munkáját.

König bíboros feltűnő nyilatkozata

A bécsi érsek április végén járt Magyarországon. A magyar egyház helyzetét jól ismeri. Július második felében a bécsi rádió adott nyilatkozatában szükségesnek tartotta a vatikáni keleti politikában jogtalanul lábrakopott derülátó túlzások ellen óvást emelni. Az osztrák főpap határozottan kijelentette, Kádár János vatikáni látogatását mind a mai napig nem követte észrevehető enyhülés a magyarországi egyházipolitikában. Enyhülésről ebben a tekintetben eddig csak a propaganda beszél. Ezzel szemben a valóság az, és idézte König a Hazafias Népfrent főtítkárának kijelentését, hogy Magyarország minden iskolájában materialista szellemben nevelik az ifjúságot. A vallásos szülők gyermekeit is. Kádár vatikáni látogatása sem egyéb spektakuláris eseménynél — hangoztatta a bécsi érsek. Tény marad, hogy a kommunista kormányok semmit sem változtattak a vallással szemben tanúsított eddigi elvi magatartásukon. És ez az, amit Nyugaton alig vesznek észre. Mennyire hiányzik a Vatikán magatartásából a keleti politikát illetőleg a kritikus elem, a belgrádi előkészítő konferencia során is tapasztaltuk. A Vatikáni Rádió kommentárjában hangoztatta: a Szentszék azért csatlakozott a Helsinki-i Konferenciához, hogy támogassa a vallásszabadság emberi jogának és a normális értékeknek felvételét az okmányokba.

A kommentár szerint a Vatikánnak nincs szándékában sem az előkészítő tárgyalások során, sem az októberben megnyíló belgrádi konferencián a kritika jogával élni. Nem fogja kifogásolni az elmúlt két esztendőben a kommunista kormányzatú országokban elkövetett számtalan jogtiprást és az Egyház illetve a katolikusok ellen folyó sokféle hátrányos megkülönböztetést, elnyomást és így tovább. A Vatikán abban bízik, hogy a kritika mellőzésével a kommunista kormányoknál több eredményre számíthat. Az eddigi események ezt nem támasztják alá, és mégis ragaszkodik eddigi politikájához.

Fábián Károly

Tiszta beszéd

Az egyik német rádió állomás munkatársa az év első felében Magyarországon járt. Beszélgetést folytatott több egyházi vezetővel és lelképásztorral. A hitoktatásról Bellon Gellért, a Szentszék által kinevezett püspök, akit a rendszer mind a mai napig nem engedett felszentelni, nyilatkozatában kijelentette: A jánoshalmi plébánia mintegy 1500 hittanköteles gyerekéből mindössze 300 iratkozik be a templomi hitoktatásra. Iskolai hitoktatás pedig már

régóta nincs Jánoshalmán. De ez a háromszáz sem végezheti zavartalanul munkáját. A rendszer ágensei és a közigazgatási közegek állandó ostrom alatt tartják a szülőket. Fenyegetik őket, munkahelyük elvesztését helyezik kilátásba, gyermekük nem tanulhat tovább, ha hittanra jár stb. Ilyen módszerekkel és eszközökkel hány gyereket morzsolnak le évközben a templomi hittanról, Bellon nem mondotta meg, mert a törvény tiltja.

Erőszakkal a jog ellen

A legutóbbi hitoktatási beiratások során, vagyis Kádár János vatikáni látogatása után egy héttel, ugyanazzal a módszerrel folyt beiratások csökkentése, mint a múltban. Több helyről értesültünk róla, hogy a beiratások után a kommunista párttitkár felkereste a vdéken az iskolaigazgatót, júniusban ugyanis az iskolai hitoktatásra jelentették be a szülők a gyerekeket ott, ahol ezt a rendszer még megtűri, követte a hittanra beírott gyerekek listáját és kihúzta belőle a kommunista szülők gyermekeinek a nevét. Ha a beiratkozott gyermek egyik szülője kommunista volt, ez elég ok volt rá, hogy a

gyerek nevét törölje a listáról. A másik, nem kommunista szülő nevelő jogát és lelkiismereti szabadságát a párttitkár semmibe vette. Pedig a rendszer törvénnyel biztosítja a hittanra szóló beiratásokat illetve a hitoktatás menetét. Otthon közismert, hogy az ilyen törvény csak a külföldi propagandának szól. Magyarországon eddig még senkit sem büntettek meg a párt soraiban vagy a közigazgatás alkalmazottjai közül, akik a törvénytelen ségek és jogtiprások sorozatát követték és követik el. Miért nem beszélt Lékai bíboros a Pápa előtt ezekről a visszaélésekről, kérdezik Magyarországon a szülők és a papok?

Kádár látogatását készítette elő

Júniusban és júliusban a felháborodás első hulláma vonult végig az országban. Nyilvánvalóvá lett, hogy Lékai bíboros derülátó beszédével felemelő hangulatot akart kelteni a Vatikánban Kádár fogadására. És ezt sikerült is elérnie. A magyar katolikusok és a papok azt várták, hogy a Szentatya jobban figyelemmel kíséri a magyar egyház sorsát. Kihaszználja az alkalmat és szövateszi az ország első-számú felelős vezetője előtt a katolikusokat ért sérelmeket és jogtalanságokat. Mindebből azonban semmi sem került elő. A Pápa

beszéde elment a valóság mellett és követte Lékai bíboros derülátó szónoklatát. Többszörösen megerősítette a magyar katolikusokban régóta kialakult meggyőződést, melyet Bellon Gellért fentemlített nyilatkozatában így fejezett ki: a baj ott van, hogy Magyarországon Egyházzról, vallásról csak legfelsőbb szinten beszélnek, vagyis Budapest és a Vatikán illetve az Állami Egyházügyi Hivatal és a hazai püspöki kar közt folyó többnyire meddő tárgyalásokon. Innen lefelé a rendszer zavartalanul nyomja az egyházat, zaklat-

Felhívás imakeresztes hadjáratra

Mint közismert, Svájcban népszavazás fog dönteni ez év szeptemberében arról, hogy az abortusznak szabad, büntetlen folyást engedjenek vagy nem. A svájci nép érzi, hogy milyen fontos nemzeti érdeket érintő kérdéssről van szó, azért már évek óta folyik a vita pro és contra. Most a népnek magának kell határoznia afelől, hogy a nemzetgyilkos javaslatot magáévá teszi-e és rálép-e az önpusztítás útjára. Mielőtt azonban az urnához járulnak, megmozdult Svájc józanul gondolkodó népretegének lelkiismerete: tiltakozik az isteni és emberi törvényt semmibe vevő indítvány ellen. De ezzel nem elégszik meg, hanem imahadjáratot kezdenek azon a helyen, ahol Svájc nagy nemzeti védőszentje, Bruder Klaus földi életét leélte vezeklésben, önmegtagadásban, imádságban. Svájc népe nem ok nélkül fordul e súlyos napokban nagy pártfogójához. Bruder Klaus már életében megóvta hazáját a polgárháború rémétől személyes fellépésével, 1940-ben pedig elhárította Hitler hadseregének invázióját, mely Basel közelében várta a parancsot a Svájcba való bevonulásra.

Nekünk, magyaroknak sokkal több okunk van az imakeresztes hadjáratban való tömörülésre, mint Svájcnak, mely szabad és a világ legrendezettebb, legnagyobb jólétnek örvendő országa. A svájciak ma a fenyegető veszedelmet akarják elhárítani, mielőtt az valósággá lehetne. Mi magyarok azonban már 32 év óta nem beszélhetünk független Magyarországról. Mérhetetlen anyagi és erkölcsi érték ment vesszendőbe ezen idő alatt, nem beszélve arról a borzalmas, háború és abortusz-törvény okozta vércsapolásról, melynek következtében ma Csonkamagyarországon 3 millióval kevesebb magyar van, mint amennyinek normális körülmények között lenni kellene. De nemcsak a múlt veszteségeiről van szó, hanem a magyar jövőről: ölbetett kezekkel és a jóllakott ember közönyével nézzük-e, mint pusztul népünk a szovjet-orosz őrias polip szorító gyűrűjében, avagy tenni is akarunk valamit érte?

Íme, most úgy tűnik föl, mintha a szabadság levegője kezdene fújdogni Európában rab népei fölött. Ez év októberében összeül Belgrádban az 1975-ös Helsink-i határozatokat jóváhagyó népek konferenciája. Meg akarják vizsgálni többek között, hogy mennyiben hajtották végre annak határozatát a szabadságjogok tekintetében. Mind jobban kezd tért hódítani az «emberi jogokért» küzdők kezdeményezése, ami a rabtartók körében meglehetősen nyugtalanságot és ellenszenvet váltott ki.

Mert jól jegyezzük meg: a koegzisztencia hirdetői sem félnek jobban, mint a szabadságtól és az igazság leplezetlen megnyilatkozásától. Hogy azonban az igazság győzhessen és a szabadság hajnala a rab nemzetek felett felvirradjon, ahhoz a mai erőviszonyokat nézve — az emberi erőfeszítés magában nem elégséges. **Isten különös segítségére van szükség,** hogy Közép-Európa népei kezéről a rablancok lehulljanak. Ezért most e hónapokban és hetekben kell különösen megostromolnunk az Eget imádsággal, áldozatok hozatalával, imakeresztes hadjáratban való tömörüléssel, hogy a mindenható Isten, aki az embert szabadnak teremtette, a Közép-Európában gyarmati sorsban élő 100 millió embert is több szabadsághoz juttassa. Ha lesz elegendő imádkozó és engesztelő, akkor a belgrádi konferencia elindítója lehet annak a Dániel próféta látomásában szereplő bibliai kis kódarabnak, mely az agyaglábakon álló bolsevizmus-kommunizmus hazugságépületét darabokra töri. Ehhez azonban, ismételem, buzgó imádkozók kellene, akik szívesen hozzák meg az engesztelés áldozatát a haza és emberiség javára. Dr. Graber Rudolf, regensburgi püspök, nemcsak szükségesnek tartja az imát és engesztelést, hanem az emberiség ellen elkövetett merényletnek nevezi ennek elmulasztását egyik nyilatkozatában:

«Ha tudom, hogy a Föld megsemmisíthető és hogy több nemzet fog megsemmisülni, s ez a mai ún. ABC-fegyverekkel könnyen lehetséges, és ha másrészt ugyanúgy tudom, hogy ima és engesztelés ezeket elháríthatja — mint Szűz Mária Fatimában 1917-ben megkövetelte — akkor legszentebb kötelességem ezt a mentő eszközt kezembe vennem. S ha ezt elmulasztom, bűnrészessé válok ezen népek megsemmisítésében. **Az ima és engesztelés elmulasztása** — ezt a legkomolyabban hangsúlyozom — **bűncselekmény az emberiség ellen.**»

Nagyon kérem azért Magyar Testvéreimet, hogy támogassuk imáinkkal a jelenlegi szabadságtörekvéseket, amíg nem késő. Ma a magyar népnek a léte forog kockán, s rajtunk — mint egyik diplomatánk évekkal ezelőtt mondotta — csak a Mindenható irtalma és kegyelme segíthet. Imádkozzunk Árpád-házi Szent Margit odaadásával és áldozatosságával s Mindszenty bíboros hazaszeretetével. Isten kész segíteni s akar is segíteni, de megköveteli a mi közreműködésünket is, mint Nagy Konstantin iedjében, aki a Kereszt jegyében és jelével győzte le Maxentius társ-császárt, pogány ellenfelét, 312-ben a Rómától északra fekvő Milvius-i híd-

nál, követve az égen megjelent fényes kereszt körül olvasható felírást: «E jelenben győzni fogsz!» — Az Egyház ekkor szabadult fel a közel három százados üldözések után s fejthette ki szabadon világokat átfogó térítő tevékenységét.

Mi is a szent keresztbe helyezük reményünket, mint a himnusz mondja: Ave Crux, spes unica! — s az egyesek és milliók hő imájával akarjuk kiesdeni győzelmét ellenségei fölött.

Ami az engesztelés módját illeti, a következőket ajánlhatjuk: egyénenként imádkozzunk a szent rózsafüzért hazánk felszabadulásáért, ha lehet egy egész rózsafüzért, de naponta legalább 1-2 tizedet. Közösből, papok vezetésével, imádkozzunk egy egész rózsafüzért s utána tartsunk szentségi áldást. Ha még nagyobb lehetőség kínálkozik, kapcsoljuk össze szentmisével, szentbeszéddel s a végén imádkozzunk el Eszterházy Pál herceg nádor felajánló imáját a Magyarok Nagyasszonyához.

(«Imádkozzunk, engeszteljünk» imafüzet kapható nálam, ugyancsak kapható a következő füzet: «Miért szükséges a magyar imakeresztes hadjárat?» — mindez nyomdai áron. Dr. Vecsey Lajos, CH -9053 Teufen.)

Vecsey Lajos

MÁRIA SEGÍTS!

Te, ki a világ szirtjei közepett szélvész által hanyattatol, ha ki akarod kerülni a hajótörést, ne vedd le szemeidet a tenger Csillagáról; ha a kísértések viharai felszabadulnak, ha a szenvedések sziklatömegekként nehezedenk gyöngé vállaidra, tekints a Csillagra, sóhajts Mária felé. Ha a kevélység, nagyragyás, rosszakarat, féltékenység hullámai elborítással fenyegetik lelkedet, tekints a Csillagra, könyörögj Máriához. Ha a harag, fösvenység, érzékiség meg-ingatják gyöngé sajkádat, keresd szemekkel Máriát. Ha bűneid iszonyatosága, lelkiismereted nyugtalansága, Isten ítéletének rettegése a kétségbeesés örvényei felé sodornak, tapadj szíveddel Máriához. Veszélyeid, kétségeid és szorongatásaid közepette gondolj Máriára, fohászkozdjál Máriához. Az ő neve legyen szívedben és ajkadon, hogy kiérdemelhesd közbenjárását, tartsd szemeid előtt erényeinek példáját. Míg őt követed, el nem tévedhetsz: míg hozzá folyamodol, nem maradsz remény nélkül; míg reá gondolsz, biztos úton haladsz; míg ő támogat, el nem eshetsz; míg ő védelmez, semmitől nem félhetsz; ha veled lesz az élet tengerén, biztos eljutsz a révpartra . . . Mindent tőle nyerünk, ki nekünk Jézust adta; minden Jézustól jön Mária által.

(Szent Bernát)

200 éves a szombathelyi egyházmegye

Mária Terézia királynő 1777 február 17-én kelt rendeletével állította fel a szombathelyi egyházmegyét, miután VI. Pius pápa 1777 jún. 17-én kelt bullájával a rendelkezést jóváhagyta. Az új egyházmegyét a győri, veszprémi és zágrábi egyházmegyékből szakították ki. Az egyházmegye kétszáz éves fennállásának hatalmas emlékkönyv kiadásával állít maradandó emléket: A 200 éves szombathelyi egyházmegye emlékkönyve: 1777-1977. Kiadja a Szombathelyi Egyházmegyei Hatóság. Vas megyei Nyomda. 542 oldal.

Ennek a könyvnek az az érdekessége, hogy nemcsak az egyházmegye múltját öleli fel és mutatja be, hanem a kétezeréves Savaria (Sabaria, Szombathely) története is megelevenedik előttünk, mint a bevezetőben olvassuk: «Hirdesse ez az Emlékkönyv az egyházmegye értékes történelmét . . . A kereszténység korai századaiban is élő, templomokat építő hitélet volt ezen a területen . . . Szent Quirinus vértanúsága és Szent Márton püspök szülőhelyén az élő hit, Isten népének áldozatos segítsége újjáépítette lebombázott, gyönyörű székesegyházunkat . . . Renoválta szép műemlék-templomainkat . . . A kultúra szeretete fejlesztette híres könyvtárunkat, emelte magasra a liturgikus ének- és zenekultúrát.»

Szinte hihetetlen, mennyi alkotás jelöli a 13 püspök működésének útját, akik 200 év alatt a szombathelyi püspöki széken egymást váltották, a templomépítészet, művészet, kultúra, zene, iskolák emelése, főleg a léleknemesítés terén. Külön ki kell emelnünk azonban a legnagyobb alkotót, Szily Jánost, az egyházmegye első püspökét, akinek nevéhez fűződik az ország egyik legszebb és legnagyobb székesegyházának, a püspöki palotának és szemináriumnak felépítése; továbbá a zanati, nyuli, mileji novai templomok, a székesegyházi plébánia és a kőszegi Kelcz-Adelffy árvaház hirdetik alkotó zsenijét. S mindezt rövid 22 év alatt valósította meg ő, az ország egyik legszegényebb püspöke! S mennyi minden történt a papnevelés terén. Az általa alapított Kőszegi Kelcz-Adelffy árvaház maga 200 év alatt 216 világi pap és 80 szeszeti hivatást nevelt és adott az Egyháznak és hazának, külön 48 vendnyelvű papot s talán 100 tanítót, hogy a vendeknek saját nyelvükön beszélő papjaik és tanítóik legyenek.

A könyvet olvasva megelevenedik előttünk Savaria-Szombathely kétezeréves múltja, ha a nősnőkert kiásott római útjait vagy a szemináriumi kert-

ben felfedezett Szt. Quirinus templom gyönyönű mozaik padozatát szemléljük. Mert itt e helyen született a híres Tours-i Szent Márton püspök, itt szenvedett vértanúhalált Szent Quirinus. Római császárok jártak-keltek a ma is látható hatalmas kövekkel borított utakon, s Nagy Konstantin innen bocsátotta ki 322-ben egyik dekrétumát. Ek-

kor került a császári diadémra a Krisztus-monogram . . .

A hála és öröm érzelmei kelnek szívünkben Sabaria nagyszerű múltját olvasva és szemlélve; hő imánk kell az egekig hatoljon az egyházmegye szebb jövőjéért, a múlt talajában gyökerező üdvös fejlődéséért!

V. L.

A székesegyház homlokzata

SZILY PÜSPÖK SZEMLÉJE KÉTSZÁZ ÉV UTÁN

Írta: Tóth Imre

Néma-vigyázz-ban, bronz-szobor arccal nézi három szép remekét nagy Szily püspök.
Fenn a toronyban kongat az óra, zúg a harangszó, árad a nép.
Unnepet ültök?

... S látja a kétszáz év vonulását: Jönnek a püspök-társak, amint ültek a székből . . .

Harrasi Herzán bíboros fénylik, — Szent Somogy áldást osztva tekint jóra, szegényre . . .

Bőle hatalmas termete mellett nagy a Balassa szelleme, ő jogba'-tudós pap.
Szenczy Ferenc hűn őrzi a nyáját,

Nekünk is van Goretti Máriánk

(A szerzőnek, Galamb Imrének, ki a székesfehérvári püspökség papja, engedélyével, sőt óhajára vettük át a Délvidéken megjelenő Hitéletből az alábbi rövid életrajzát egy vértanú magyar lánynak.)

Milyen különös, hogy Goretti Máriáról tud az egész világ, a Kiscsöszön született Horváth Eminenciáról viszont még mi sem hallottunk. Mostohán kezeljük népünk megannyi gyöngyét, pedig korunkban és körünkben fénylenek és csillognak. Szükségünk van Rencire a tévéernyő Mariskái cáfolására, mert a forgatókönyvek írói «különös jóakarattal» igyekeznek nem cáfolni, hogy «jó szívű lányokban» gazdagok vagyunk. Az igazgyöngyöknek nincs is szüksége hangszóróra, sokkal inkább példájukat magukba záró leányszívükre.

Renci a veszprémmegyei Kiscsöszön született 1937 január 10-én. Tizenhét éves korában vállalt vértanúságot. Szülei napszámos emberek voltak. Annak a kis pusztának, ahol küzdöttek az élettel, mindössze 300 lakója volt. Valamennyien szegény zsellér emberek. Sokat szenvedtek a mindennapi kenyérért: nem voltak könnyűek a harmincas évek.

Kiscsöszön templomocska ugyan van, de plébánia sohasem volt. Iszkázról járt át ide misézni a pap vasárnapokon és jeles ünnepeken. Hittant is tanítottak rendszeresen, már amennyit a zsellér családok gyermekei elbírtak. Szent Imre kedvesen mosolygott az oltárképről, amikor a tiszta lelkű fiatalság értékéről szólt az oktatás. Talán az ő kezébe festett lilium ragadta el Renci képzeletét és váltotta ki lelkéből az elhatározást:

jó **Szabó Imre** vers-szerető,
mestere szónak . . .

Hidasy Kornél papnevelő szent, —
Vilmos a zárdák híre-nevét
fényre emelte . . .

Gróf Mikes János messze világban
jár, mosolyog, kér, és hazatért
Gallia szentje! . . .

Grósz jön sorba tiszta szívével.
«Szívet a szívért», — szép jelige
s élete útja . . .

Áll a romokból újra a dómja
Sándor atyánknak, — nagy a hite!
Szűz Anya tudja . . .

Püspök atyánk jön szépre törekvő
lelke kiárad: szép is a dóm
és a hitélet! . . .
Ennyi öröme boldog a könnyed,
nagy Szily püspök? — Égi adón
áldd meg a néped . . .

«Inkább meghalni, mint Istent megbántani!»

Renci minden vasárnap járt a szentmisére, és rendszerint megáldozott. Jézus szeretetéből élt. Plébánosa nemegyszer dicsérte mások előtt: «Ez a lány éli is a hitét . . .!» Renci különben is törekvő volt: az általános iskola után gépiró tanfolyamot végzett, hogy segítsen szülein. A szomszédos Kertán kapott állást a tanácsolásán. Munkahelyére minden nap gyalog ment. Mintegy 3 km-es út volt ez erdei ösvényen át. Eső, zivatar, hó vagy téli szél nem tartotta vissza a kislányt. Munkatársai nem egyszer sajnálkoztak sorsán: «Na, szegény Rencike, ilyen viharban útra sem kelhet!» Az irodaajtóban azonban mindig pontosan megjelent Renci: nagy kendőbe burkoltan, összefagyva, néha félig dermedten, de mindig mosolyogva és vidáman. Csendesesen munkához látott.

Édesanyja jól tudta, hogy út közben rózsafüzért imádkozgat kislánya. Különösen megnyugtatóan hatott a Szűzanyával való társalgás őszi és téli délutánokon, amikor már oly korán alkoynodott . . . Renci a közeli Celldömölkre is sűrűn ellátogatott: a Szűzanya kegyhelyén mindig otthonosan mozgott.

Egyik este félénken panaszkodott édesanyjának, hogy az erdei úton nyomába szegődött valaki. «Édesanyám, úgy félek . . . mintha leskelődne rám valaki és üldözne . . . Egész úton siettem, futottam a faluig». Ezen az estén Rencike remegett a félelemtől. Édesanyja megvigasztalta. Ugyanez ismétlődött meg a következő este is. Renci rohant, ahogy csak a lába bírta. Hátra sem mert nézni . . . Újra mindent elmondott édesanyjának.

Ettől kezdve még többet imádkozott. Mintha megérezte volna, hogy szüksége van a kegyelem erejére.

Így érkezett el 1954 június 2-a. Renci ismeretlen üldözője, az egyik pusztai legény, társaival korcsmázott. Poharazás közben állandóan «halálos szerelemről» beszélt. Rencit minden áron meg akarja szerezni magának. Társai intik, hogy ne is próbálkozzék, hiszen «az nem olyan lány». A fiú mégis útnak indult.

Szenvedély fűtötte hangulatban lesbe állt az erdei úton. Rencinek erre kell elhaladnia. Kését a csizmájába rejtette. Behúzódott az erdei bozóthoz és várt. Egyszerre lépteket lehetett hallani . . . A legény kilesett a bozótból . . . Renci volt az. Már egészen közelébe ért. Hallotta, hogy a lány suttogott valamit. Az ajka is mozgott. Ez imádkozik . . . — gondolta a legény bosszúsan. Mindegy. Hirtelen mozdulattal kiugrott a bozótból. Ölelni, csókolni akarta Rencit, de

a lány utálkozással fordult el tőle . . . Szerelmet kért, vasmarokkal húzta magához a fiú. Valóságos dulakodással fajult a küzdelem . . . És Renci győzött: földre lökte az ittas legényt! Aztán menekülni kezdett. Közben kétségbeesetten kiáltozott segítségért . . . Senki sem volt a közelben.

A fiú föltápáskodott a földről és ismét Renci után rohant: újból magának követelte a lányt. Renci hősieesen ellenállt és rettenetes sikoltással segítséget kért. Erre a fiú előkapta hosszú kését és 27 szúrással leterítette az ártatlan leányt. A még haldokló áldozatát bevonszolta az útról a bozóthoz, és elmenekült.

Késő este találtak rá Rencire a hazatérő munkások. Vértócsában feküdt. Sürgősen Celldömölkre szállították kórházba. Mindent megtettek érte, de nem lehetett megmenteni: a sok sebből minden vére elfolyt, s a véradási kísérletek is hiábavalónak bizonyultak. De még el tudta mondani a szörnyű gyilkosság mozzanatait, s azt, hogy becsületét védte . . .

Temetésén ott hullámozott az egész falu és a környék. A szomszédos községekből is megannyian eljöttek. A szertartást vezető pap Renci lelkiatyja és hitoktatója volt.

Renci gyilkosa is megjelent a temetésen. Akkor még csak sejtették, hogy ő lehetett a tettes. Odaállt a nyitott sír elé halálsápadtan és egy szál piros szekfűt dobott a sírba utolsó búcsúként. Hamarosan szájról szájra adták a nevét. Először konokul tagadott mindent, aztán a börtönben bevallotta, hogy szenvedélye hevében megölte Rencit. Helyszínezés következett, a nyomozó szervek lejátszatták a szomorú eseményt. A részletekről is értesült a közvélemény.

Kezdetben sokan jártak a kiscsöszői temetőbe imádkozni. Renci sírján mindig virágerdő pompázott. Távoli helységekből is eljöttek hozzá, hogy imáit kérjék. Később aztán egy-két idősebb asszony szájából más vélemény is elhangzott: «Miért is ellenkezett Renci, még most is élhetne . . .» — Ide jöttünk: fiatalok csodálják, idősebbek vállat vonogatnak . . . Édesanyja még mindig él: nemegyszer kér szentmisét elhunyt gyermekének a lelki üdvéért. S nem győz csodálkozni, amikor a papok vigasztaló mosollyal utasítják el: «Rencikéért nem kell misézni, őhozzá inkább imádkozni kell . . .»

Renci emléke ma is él: a templom búcsúnapján feketébe öltözött, kezükben gyertyát tartó legények állják körül a főoltárt. Engesztelnek . . .

(Galamb Imre)

Jubileumi évfordulók

Dr. Közi-Horváth József prelátus 1977 június 24-én mutatta be a München melletti Sct. Rita-Heimban aranymiséjét. Szerény, puritán egyénisége kerüli a feltűnést, az ünneplést, de 50 éves papi élete mellett mi szabadföldön élő magyarok nem térhetünk egyszerűen napirendre.

Született 1903. szept. 25-én a Sopronmegyei Agyagoson, földműves szülőktől. 1927. jún. 29-én szentelték pappá Győrben. Egyéves Magyaróvár-i káplánság után 1927-1931-ig prefektus a Sopron-i Szent Imre Kollégiumban és a Győr-i Kiszemináriumban, egyúttal teológiai tanár az ottani főiskolán. 1938-ban az Actio Catholica országos titkára. Erre az időre esik politikai szereplése is. Mint a győri kerület országgyűlési képviselője megalkuvást nem ismerve sikraszáll az ország veszélyeztetett függetlensége védelmében. Általános ismeretes bátor kiállása az 1944 március 19-i Hitler-i invázióval szemben. Ő az, aki a képviselőház nevében a német bevonulás másnapján tiltakozik az ország függetlenségének a megsértése ellen.

Az összeomlás után 47-ben a Szent Imre Kollégium igazgatója; de hamarosan feléje is kinyújtja a hálóját a Katonapolitikai osztály, az oroszok magyarországi politikai rendőrsége. Bujdosik, míg 1948-ban sikerül kimenekülnie Nyugatra.

A menekülésben világosan egy célt lát maga előtt: megmenteni az «oldotkéve» sorstól a menekült magyarságot; okosan szolgálni a szabad Nyugaton a magyar felszabadulás ügyét. 1967-ig ő a Strassburg-i Európatanács magyar tagozatának az elnöke. Ez a szervezet az Egyesült Európa keretében szeretné megoldani a Dunamedence problémáját. Menekült magyar sorsában megnyugvást talál az ezeréves magyar múlt emlékeinek a föl kutatásában Németföldön. Közléseit erről írásban és rádióban otthon is nagyon szeretik. Szinte hihetetlen, hogy 75 éves korban szüntelenül és töretlen szellemi frissességgel dolgozik. Két év alatt megírta Mindszenty hercegprímás életrajzát németül, amit az Ostpriesterhilfe kiadott 70,000 példányban és most fordítják más világnyelvekre. Ebben az évben kiadta magyarul Apor Vilmos győri püspök életét és máris dolgozik Mindszenty magyarnyelvű életrajzán.

Nyisztor Zoltán június 29-én Rómában, a Szent István Ház kápolnájában mondotta el gyémántmiséjét 85 éves korában. Az egykori rettenthetetlen tollú írója a Magyar Kultúra «Tollhegyel» rovatának már bottal jár, de szellemi frissessége és harci kedve a

régi. Azt írja a gyémántmisés Nyisztor Zoltán: «inkább az isteni gondviselést kellene ünnepelni, mely ennyi életveszedelem után is életben hagyott. Én minden esetre maradok a régi s harcolok . . . Dum spiro, spero! — az Úr fáradt öreg szolgálója: Nyisztor Zoltán». — Az aláírás mindenestre fiatalos, a régi.

Otthoni munkássága a Magyar Kultúra volt szerkesztőjének, Bangha Béla munkatársának, még mindnyájunknak ismeretes. Hiszen ki ne emlékezne félelmetes «Tollhegy»-ére, amely kíméletlenül ráakadt Karádi Katalintól kezdve minden otthoni fonákságra a két világháború közt.

És ki ne emlékezne gyönyörűséggel indokolni meg távolkeleti «kalandjaira» és Bangha Bélával történt utazásaira a Dél Keresztje alatt? Itt csak azokat a mozzanatokat vesszük fénycsóva alá ebből a csodálatosan színes és eredeti papi életből, amelyeket nem ismerhet az, aki a «Vallomásokat» és «Ami a Vallomásból kimaradt» c. könyveit nem olvasta. A Kat-Pol őt nemcsak kerülgette, de meg is sanyargatta és biztosan ő is Szibériában végezte volna, ha barátjai az utolsó pillanatban ki nem mentik az Örök Városba. De az egykori germanikus kispap és római hirlaptudósító kiábrándulva fordított végleg hátat Rómának. Kolumbiáig menekült. Ott rendőrfőnök és misszionárius lett, de megállapodni nem tudott. A civilizáltabb Caracasban kötött ki az ottani magyarok nagy öröme, végre magyar lelkésznek. De csak el-elfogta a honvágy az öreg Európa után . . . Rövid németországi intermezzo után — a «teutonokat» nem sokáig bírta — mint tékozló fiú visszatért az ő «napsütéses Itáliájába».

Most a Szent Péter tér sarkán, szemben a Vatikánnal, a Porta di S. Angelo lakásának ablakából néz farkasszemet a Vatikánnal . . . — Tisztelettel és féltő szeretettel kívánjuk, hogy szeme még hosszú évekig «bele ne fájduljon a nézésbe», mindannyiunk nagy öröme. Mert Nyisztor Zoltán életével egy darab Nagymagyarországot, a két-világháború-közt és az egész keserű számkivetést testesíti meg.

Dr. Ádám György prelátus, magyar menekült főlelkész pedig 40 éves miséjét mondotta július 4-én a Jó pásztorról nevezett nővérek müncheni kápolnájában. Azon a vasárnap délelőttön még ragyogóbb és ünnepibb volt ez a hatalmas szép modern szentély, amit annyi gonddal ő maga álmodott meg. A Kolostor elesett lányok menhelye és az életbe visszavezető iskolája . . . Szinte hihetetlen, mit csináltak a jó nővérek

ezekből a lányokból. Nemcsak külsejük, de egész magaviseletük, gyönyörű énekük és áhítatuk messze kiemelte a német leánygimnáziumok közösségei fölé.

Sok magyar tisztelője és barátja osztott a jubiláns örömeiben és ennek a meghitt közösségnek a melegében.

A szónok a 40 éves «adsum»-ról, készenlétről beszélt, amit felszentelésekor a jubiláns ígért. Válaszában viszont a jubiláns azért mondott köszönetet a jó Istennek, hogy negyven év ellenére a papi élet mégsem lett sablon, mert mindig törtek föl benne újra meg újra a kegyelem éltető forrásai. Ez, és a meleg imádságos háttere ennek a kolostori közösségnek a titka annak, amit 40 év alatt teljesíthetett.

Pedig Dr. Ádám sokat teljesíthetett. 65 életévének állomásai egyre emelkedő skáláját jelentik papi életének. A bécsi Pázmáneumban 1937-ben történt pappá szentelése óta pályája egyenesen ível fölfelé: 8 évig prefektus a pesti Szent Imrében. 1945-ben Mindszenty hercegprímás spirituálisnak nevezi ki a Pázmáneumban. A magyar emigráció vezetését mint főlelkész 1950-ben veszi át, 1960-ban az európai magyar lelkészek szentszéki delegátusa lesz. A magyar lelkészségek megszervezése, biztos anyagi alapra helyezése az ő érdeme. Az egyetlen magyar középiskola: Kastl, anyagi és erkölcsi gondja az ő vállain nyugszik.

Ezért a sokoldalú és felörlő munkásságért kapta meg a bajor államtól a legmagasabb kitüntetést: a Bajor Érdemrendet, amit június 4-én Goppel miniszterelnök nyújtott át neki.

Dr. Hieró István, párizsi magyar lelkész, aki nemrég épült fel súlyos szívbetegségéből, hívei és paptestvérei körében mutatta be június 26-án Párizsban az ezüstmiséjét. Ő a legfiatalabb papi generációkhoz tartozik, akik a II. világháború után léptek az Oltár szolgálatába és ma már az is 50 éven felüli! Ezek sorába tartozik **Dr. Endrédy Csanád OSB**, Kastl, **Msgr. Valentiny Géza**, Bécs, **Msgr. Walper Ferenc**, Krems. — **Msgr. Valentiny Géza** június 26-án a Pázmáneumban tartotta meg szűkebb baráti és paptestvéri körben ezüstmiséjét, ahol 25 évvel előtte szentelték pappá. — A jó Isten áldása kísérje egész életében!

Dobai Sándor, Liège-i magyar lelkész, augusztus 21-én mutatta be szeretett hívei körében. Több mint 500 híve vett részt az ezüstmisést követő szeretetlakomán. Igazi magyaros ünnepelés volt ez, magyar asszonyok készítette étkekkel és süteményekkel, magyar lányok díszítették az oltárt és a termet és ők szolgáltak föl.

Szüret a Somlón...

A vasi síkság egy darabja átnyúlik Veszprém megyébe és ha Dömölk felől keletre nézel, komoly, zömök hegy magasodik eléd: ez a Somló. Az ottani népek már nem csodálkoznak rajta, de a messziről jött ember fejébe szöveget üt a kérdés: honnan került a sík, nagymezőbe az a jókora darab hegy? Aki földrajzot tud, nyomban látja, itt a föld belső tüze átütötte a felső réteget és lávából hegyet emelt százezer évekkkel ezelőtt a kéreg fölé. Aztán kialudt a tüzet hányó óriási kohó és most királyi bort szűrnek rajta a mézes fürtökből.

Itt északra az emberek nem tudják, mi a szüret a magyarok hazájában. Akkor szedik a szőlőt, amikor száraz idő van októberben. Pihenni készül a föld élete. Minden levél búcsúzik az ágtól és piros vagy sárga ünneplőbe öltözik, mielőtt a földre hullana. Azt mondják, ilyenkor haldoklik a természet, de még erre is új szépségekkel lepi meg az embert. A fáradt őszi napfényben micsoda ragyogó tünemény ez a hervadás! A levegő csípős és mindenfelé ökörnnyál úszik benne, mintha valami óriási szemfedő szálait fonná egy titkos kéz, az elmúlás finom bánata. A madárnak is alig van szava, csak a fürge cinke eleven az ágak között, meg a kövér foglyok röpködnek surrogva a letarolt földeken.

A Somló azonban tele van néppel. Soha egész éven át nem volt rajta anynyi, még kapáláskor sem. A tőkék között hol itt, hol ott felröppen és versenyez a vidám nóta a szedőlányok ajkán. Több szakember azt vallja, a somlói bor a világ első itala, különb mint a borok királya Tokajban és Tolcsván; főképpen az, amelyik a déli oldalon terem. A többéves óborknak mély aranyszíne lesz és a zamatában benne van a tavasz minden virágillata, benne a nyári nap perzselő tüze, benne a gazda szorgalmas kedve, benne a magyar föld termő ereje, a Dunántúl tündöklő bája, egyszóval a teremtés egész ősi szépsége. Áldásból lett szikrázva, gyöngyözve habzó, fölséges áldomás.

A somlói szüreten nagy kérdés szállja meg a fürkésző elmét: hogyan kerül ez a drága ital az ember asztalára? Mert a magyar gazda jól kezelte a szőlőt, meg a bort, hangzik az egyszerű válasz. Igen ez kell hozzá, de a magyarázat távolról sem elég. Honnan van abban az egyszerű tőkében az a roppant tudomány, amely a nap mele-

géből, a levegő szénéből, a felhők vízből, a föld sóiból somlói bort képes gyártani? És miért adja éppen a láva-föld a legjobb bort? És ki ültette a talajba az első szőlőt és kinek ültette azt?

Igaz, a rigó meg a pirók is nagy kedvvel csipegeti, de azért mustot nem sajtol belőle. Mennyi idő kellett, míg eszes ember kitalálta, milyen elemekből áll a cukor, de a szőlő ezt kezdettől fogva tudta, pedig vegytant sohasem tanult.

Mennyit kutatott az ember, amíg fölfedezte, miért virágzik a szőlő júniusban és miért van akkor olyan finom illata. A méhek sem tanulták, de mégis tudják, mi a kötelességük, amikor a szőlő virágzik. Ime, minél többet kifürkészünk a természet titkaiból, annál jobban látjuk, mekkora tudomány szervezte meg azt az óriási, élő műhelyt, amelyben a szőlő meg a bor terem. És honnan az ember értelme, amely ebben a szerves, pontosan kiszámított, anynyira bonyolult folyamatban az utolsó teendőket elvégzi, mielőtt a bor az asztalra kerül? Milyen egyszerű kis dolog egy kovácműhely ahhoz az óriási üzemhez képest, amelyben a bor terem, pedig a műhely sem jön létre soha magától. Azt mondja a magyar: borban az igazság, még sokkal nagyobb és mélyebb, mint a legtöbb ember gondolja, aki a hegylevét issza. Milyen bölcssek voltak a régiek, akik az áldomásban az áldást is köszönték.

A mi tudományunk most félelmetes nagy, de azért nincsen sehol egyetlen, amely egy leveles, virágzó, illatos, édes fürtöt növelő vesszőt tudna gyártani, mert az élet titka nincs a tudós birtokában, vagyis a szőlőtőke meg ma is többet tud, mint a világhírű tanárok. Így lesz Somló hegye a teremtő Bölcsesség tanszéke, de ez a Bölcsesség nem kiabál, nem siketítő zajban hirdeti magát, mert a mély tudás mindig előkelő és csendes és a tudni vágyó értelem is csak akkor lesz gazdagabb, ha figyelve, hallgatva gondolkodik.

Azt mondja a tapasztalat: sok ember feje nem bírja a somlói óbort, mert a gyöngének hamar megárt a nemes ital ereje. De nem így vagyuk az igazsággal, melyet a somlói szüret hirdet a gondolkodó fejnek. Attól világos, éles lesz az értelem szeme és boldog, erős nép, amely az igazság fényétől ittas és abban keresi a halhatatlan jókedvet. Tehát a somlói szüret fönséges dala így hangzik: Isten a föld első gazdája és

boldog lesz a ép, ha Őt húségben szolgálja.

Isten még mást is akart a borral. Az egész életet átjáró szándéka volt vele. A régiek ezt tudták s azért emeltek a Somló tetején egyszerű kápolnát. A régi tűzhányó oltár alapja lett és azon az oltáron a nemes borból istenvér lesz. A Teremtő pedig azt mondotta: Ha nem isszátok ezt a vért, nem lesz élet ti bennetek. Micsoda emberfölötti titok és erőforrás ez és milyen világos beszéd! A borból Krisztus vére lesz, hogy ettől aztán olyan legyen az ember, mint Krisztus. Ezért is mondja olyan világosan: Én vagyok a szőlőtőke, ti vagytok a szőlővesszők. Ha valaki énbennem nem marad, kivetik azt mint a szőlővesszőt és elszárad. Ezt az újfajta embert a Teremtő a maga vérével táplálja, hogy már több legyen, mint a közönséges természetes ember. Tehát az egész föld egyetlen isteni szőlőgazdaság, amelyben maga az Úr a tulajdonos és az első munkás.

Ime micsoda újabb kérdést támaszt a szüret a keresztény hívőben. Az embert is gondozni, művelni kell, mint a somlói szőlőket. Hiszen ha egy évig nem törődnek a szőlővel, nem lesz már rajta érdemes termés. Így van az emberekkel is. Az ifjúságba ugyan tömik most a vegytant, a földrajzot, a számtant és sok más tudományt, de ez még nem az igazi műveltség, mert az élet tudománya a legfontosabb és ebben ugyancsak járatlan a huszadik század derekán ez a nyomorult nemzedék. Akarod tudni, ki a művelt ember? Kereken, magyarán megmondom: akit jobban érdekel az Isten véleménye, mint a világ egész sajtója és rádiója és aki nagyobb bajnak tartja az erkölcsi nyavalyát, mint a tudóvést, az a művelt ember.

Micsoda fölséges szüret, micsoda isteni áldomás volna az élet, ha az ember legalább olyan rendesen kezelnék, mint a somlói gazdák a szőlőt!

VARGA LÁSZLÓ SJ

A SZÍV

Katolikus világnézetű tájékoztató

több mint félévszázada világosságot gyújt a lelkekben, melegséget sugároz az otthonokba, magyar öntudatot visz az életbe.

Rendelje meg! Olvassa! Terjessze!
Cím: 76 Locust Avenue, Yonkers,
N. Y., 10701, U. S. A.

Az élet könyvéből

A fenti rovatot az «Életünk»-ben főhely illeti, hiszen az Élet Könyve ad számot a menekült magyarok életéről. Sajnos, sok lelkeszségből nem kaptunk adatokat. Azoknak a lelkeseknek, akik anyakönyvi adataikat beküldték, hálás köszönet. A következő számhoz kérjük a többiek anyakönyvi hireit is.

AUSZTRIA: — Bécs

A keresztségben újjászületett:

Oze Sándor, O. János és Petrics Zsuzsanna Róza fia, jún. 17-én, Bécsben

Szentségi házasságot kötöttek:

Kasza Ferenc és Varga Márai, Pandorf-i lakosok, júl. 17-én, Bécsben

Az Örök Hazába költöztek:

özv. Hadik Mihályné szül. Connelly Edna, június 23-án, Londonban
Kolláth József Konrád, lazarista segítőtestvér, június 30-án, Grazban, 65 é.

BELGIUM: — Brüsszel

Keresztelők:

Június 24-én az Egyház és Isten gyermeke lett Szy Endre György, dr. de Szy Géza és felesége gyermeke. Szív-ből gratulálunk.

Halottaink:

Dr. Poklop József, a Louvain-i Egyetem tanára, a csehek lelkesze, a magyarok jóbarátja, 57 éves korában június 2-án szívrohamban váratlanul elhunyt. Temetésén a magyarság is képviselve volt. — Pax Tecum!

Kubányi Anna (szül. 1919), a Magyar Háznak nagy jótévedője . . . a betegek és munkanélküliek őrzőangyala . . . visszaadta nemes lelkét Égi Mesterének. Június 14-én temette a magyar lelkész. Milyen jó volt csak a legjobbat hallani az elhunytól, kit mindenki szeretett és becsült! . . . Áldja meg az Isten jóságáért!

Házasság:

Malu Vittorio és Fodor Beáta június 1-én a Magyar Ház kápolnájában frigyre léptek, örök hűséget esküdve olasz, belga és magyar barátaik körében.

Arany Jubileum:

Kálmán Jolánta, franciskánus missziósnővér, 50 évvel ezelőtt tett fogadalmat Isten és az emberek szolgálatára. Ebből 26 évet csak Kinában töltött el.

Liège:

Születések, Keresztelők:

Vida Tibor — Ferenc és Else Melisse fia, MaasMechelenben
Fejős Frederic — Michel és Mária Alberte Degreef fia, Crisnée-ben

Durieux Dorothée — Hilaire és Hengl Éva leánya, Limonban

Freikin Stephanie — Jean-Marie és Öry Ildikó leánya, Vottemban

Lise Sandrine — Attilio és Fodor Mária leánya, Beyne-Heusay-ban

Rogovnik Severine — François és Swora Gréti leánya, Jambesban

Ordelt Frédéric — Vilmos és Nicole fia, Havelangében

Növekedjenek erőben, egészségben!

Házasságkötések — Esküvők:

Árki Ferenc és Jusseret Chantal — St.Nicola les Liège-ben

Mihály Álmos és Nagy Mária — Angleurben

Filibert Marie - France és Ponselet Jean-Paul — Vaux - sous - Chevreumontban

Katzer Beatrice és Bourdous Serge — Goëban

Gratulálunk! Éljenek boldogan!

FRANCIAORSZÁG: — (nincs adatunk!)

NÉMETORSZÁG: — Aachen

A Szentkeresztségben részesült:

Radics Dániel, Radics András és neje szül. Holló Irén fia, június 23-án a Dóm magyar kápolnájában

Augsburg:

Halottaink:

Rubintné szül. Somogyi Antónia, 93 é. 1977 júl. 9-én

Gévay Ervin, 55 éves, 1977 aug. 7-én

Borghorst:

A Keresztség Szentségében részesültek:

Claudia Szalay, v. Szalay Sándor és Waltraud Schweiss, leánya, Osnabrück

Andrea Kreiter, Kreiter Zoltán és Böröcz Piroska leánya, Schwerteből

Krefeld:

Születés:

Fehér Ibolya, Fehér József és Imre Julia leánya, 1977 apr. 9-én

Ibolykának Isten áldását kívánjuk!

A Házasság Szentségét felvették:

Villy Tenhosel és Magdolna Sajben, 1977 május 20-án, Krefeldben

Az Úr magához szólította:

1977 március 23-án, Aachenben, Rácz Erzsébetet sz. Bujtor, 72 éves

Adj, Uram, örök nyugodalmat neki!

München:

A Keresztség Szentségében részesültek:

Béry Karolina, B. Balázs és Bellestrem Mária leánya, 1977 június 11-én

Kovács Natasa, Kovács Mirko és György Magdolna leánya, júl. 24-én

Halottaink:

Simon Lajos, 70 éves, 1977 júl. 11-én

Füves Károly, 74 éves, 1977 júl. 30.

Biketow Mátyás, 61 éves, 1977 aug. 1.

Magyar Mátyás, 67 éves, 1977 aug. 2.

Keppel Vilmos, 44 éves, 1977 máj. 1., Bad Tölz-ben

Mannheim:

A Keresztség Szentségében részesültek:

Marselek Ádám Péter, M. Béla és Vidákovich Borbála fia, 1977 aug. 7.

Köln:

Halálozás:

Dr. Vörös László, kölni lakos, július 7-én, 55 éves korában távozott el az Örök Hazába.

OLASZORSZÁG: — Róma

Születés és Keresztelő:

Papiri Ettorené szül. Dékány Ildikónak május 24-én megszületett a második kislánya, Valéria.

Carotti Dávid, Carotti Pierre és felesége, Lászy Zsuzsannának fia, május 25-én, Firenzében

Labozzetta Sylvia, Dottore Labozzetta és Roman Zafut Évának, kiknek édesanyja magyar, a kislánya június 25. Rómában

A jó Isten legyen mindenkor az újszülöttekkel és családjukkal!

Aki magyar születésekről, halálozásokról és egyéb közérdekű magyar hírt tud Olaszországban, közölje a római magyar lelkésszel.

NORVÉGIA: — Oslo

Dick Gáborné sz. Huszár Márta Osloban 1977 július 29-én, nehéz és példás keresztény hittel viselt szenvedés után, a halált mint szereteteiért vállalt áldozatot, Ura kezéből elfogadva, elhunyt. — Nyugodjék békében!

SVÁJC: — Basel

Házasság:

Lakatos Tibor és Kappelli Brigitta 1977 május 23-án házasságot kötöttek a Theresianum kápolnájában.

Ezüstmenyegző:

Pollányi Ervin és felesége júl. 17-én a magyar mise keretében tartották ezüst-menyegzőjüket, gyermekeik, rokonaik és ismerőseik körében. — Életük további útjára a jó Isten bőszéges áldását kívánjuk!

Halálozás:

Tragikus körülmények között távozott el közülünk Galambos András, kit életének 20-ik évébe szólított magához a jóságos Isten. — 1977 július 7-én, a déli órákban, szeretetszolgálat közben súlyos baleset érte. Ki-

lenc napig vívódott a halállal, míg július 15-én megszűnt ifjú szíve dobogni. Július 22-én az Arlesheim-i temetőben helyezték örök nyugalomra. A szülőknek Isten vigasztaló kegyelmét kívánjuk, hogy meg tudjanak nyugodni szent végzésében.

Zürich:

Születés:

Magyar Mátyás Imre — M. Elek és J. Geisser fia
Szepessy Christian, Sz. Attila és Gótzán Zsuzsanna fia
Nutz Mihály, Zürich

Házasság:

Török Zoltán és Farkas Ilona, zürichi lakosok
Maur Szabó Sándor és Heidemarie Born, Zürich - Hamburg-i lakosok
Kucsera László és Dieng Paula Martina, Zürich

Halálozás:

Dr. Bardóczy Mekkei Jenő, 86 éves,
Repics Gizella, 51 éves,
Dobai Jánosné szül. Ujváry Katalin, 43 éves
Lakatos Győzőné szül. Antus Irma, 53 éves
Dr. Kerekes-Hatvany Mária, 79 éves
Hlatky Endre, 75 éves
Sági József, 55 éves

Fribourg:

Halálozás:

Fribourgból az örök hazába távozott hosszas szenvedés és a betegek segítségének fölvétele után 1977 augusztus 6-án Paukovics Károly. Egész életét nehéz, nagy lelkiismerettel végzett munkában töltötte. Jó munkatárs volt. Szívessége, finom tapintata, és megbízhatósága mindenkit bátorított, hogy nehéz és kényes kérdéseivel hozzá forduljon. Komoly, buzgó vallásos életben 67 esztendő élte. — Temetése a zsúfolásig megtelt fribourgi Szent Péter plébániatemplomból indult augusztus 9-én.

Adj, Uram, örök nyugalommat neki!

St.Gallen kanton:

Németh - Horvák Gizella, 62 éves, 1977 aug. 13-án meghalt Bécsben Magyarországról visszautaztában. Temetése a Bücheni (St.Gtll. Kanton) temetőben volt.

Párizsban 1977 aug. 6-án, életének 81. évében elhunyt Doktor Kovácsházy Árpád v. honvéd őrnagy.

Budapesten meghalt Hátszeghi (Hatz) Ottó ny. vk. ezredes, okl. sporttánár, Magyarország többszörös törvívó bajnoka. Temetése a rákoskeresztúri Új Köztemetőben történt.

Adj, Uram, örök nyugalommat nekik!

INNEN - ONNAN

1977 június 17-én, Jézus Szíve ünnepén, áldották meg a renovált szombat-helyi székesegyházat. A lebombázott és újjáépített katedrális 1947 őszén Mindszenty hercegprímás szentelte föl. Székely László papköltő, volt kőszegi plébános volt az ünnepi szónok.

Ugyanezen a napon ülte meg a szombathelyi egyházmegye alapításának 200 éves jubileumát. — Ugyancsak ebben az évben ünnepli a székesfehérvári egyházmegye is 200 éves fennállását.

A KNA (Kath. Nachrichten Agentur) júl. 8-án közli: Dr. Endrey Mihály váci püspök, július 2-án, 72. életévében elhunyt.

Ennek a jámbor és jóságos püspöknek az életútja a guzsbakötött Magyar Egyház egész tragikumát tükrözi vissza. Keresztútján ő a második magyar Mindszenty, annak kimeríthetetlen energiája és ellenálló ereje nélkül. Szenvedésekkel teli útja akkor kezdődött, amikor XII. Pius pápa Endreyt 1957-ben külön megbízatással Esztergom-i delegátussá nevezte ki. Az államnak azonban kellemtelen lett volna ezen a poszton. Minden este tehát megjelenik nála a Biztonsági szervek két hivatalnoka és egész éjjel vallatják. Két hét múlva idegileg összeroppant és bejelentette lemondását. Vámosmikolára száműzték, ahonnan csak 1963-ban térhetett vissza Budapestre.

1972-ben VI. Pál pápa pécsi segéd-püspökké, 1975-ben pedig váci megyéspüspökké nevezte ki.

Jellemző, amit Mklós Imre, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke beiktatásán mondott neki: «A magyar kormány bizalommal adta beleegyezését kinevezéséhez. A bizalommal szót alá kell húznom, mert határainkon kívül találkoztunk véleményekkel, amelyek reményüknek és bizalomnak adnak kifejezést, de negatív előjellel . . . Kijelentem, hogy sem az Egyházban, sem azon kívül em kezdődhetik meg a reakció rehabilitálásának a folyamata . . . »

Ez félreérthetetlen beszéd volt; Endrey püspök meg is értette és szenvedett is miatta. — Az idén, a februári püspöki konferencián, Léka László esztergomi bíboros érsek lezárt borítékot nyújtott át minden püspöknek, amely az Állami Egyházügyi Hivatalnak a papok áthelyezésére vonatkozó körleveleit tartalmazta. Mikor a nagybeteg Endrey püspök feltörte a borítékot és az áthelyezendőket neveit olvasta, felkiáltott: «A legjobb papjaimat helyezik át!» és otthagya a konferenciát. — Ez volt megkínzott lelkének utolsó ellenálása, mert utolsó pásztorlevelében, a Magyar Kurír jún. 16-i közlése szerint, **közölte az áthelyezett papok névsorát.**

Kádár János vatikáni látogatásához. —

A külföldi sajtó, sajnos a baloldali irányzatú katolikus sajtó is, túlságosan fölajátszotta külpolitikai jelentőségében ezt a látogatást. Belpolitikai jelentősége óriási, mert a magyar közvéleményt teljesen félrevezeti és a belső lelki és szellemi ellenállást különösen a hű papokban megbénítja.

A következő — a 85. Német Katolikus Nap — 1978 szept. 13-17. lesz Freiburgban. Különösen három témakört ölel magába: Európa, — Ifjúság, — Emberi Alapértékek.

A Katolikus Napot általában négy évenként különböző német városokban tartják. Érdekes, hogy az elsőt már 1848-ban Mainzban aug. 3-6-ig tartották. Témája az akkori forradalmi vívmányoknak megfelelően: Társulási-jog és a szociális kérdés volt.

A Perth-i (Ausztrália) «Magyar Hírek»-ben olvassuk:

Mikor Kádár János Olaszországban járt, újságíróknak többek közt azt monddta: . . . «Nekem személy szerint az a meggyőződés, hogy a szocialista magyar állam, a Magyar Népköztársaság sok-sok nemzedéken át fenn fog állni, és még nemzedékeken át az egyházak is létezni fognak. Hazánkban a hívő embereknek nincs lelkiismereti problémájuk. A vallás szabad gyakorlásába, az egyházak életébe nem avatkozunk bele . . . »

Egy TV riporter ügyesen emlékeztette az országban tartózkodó orosz katonaságra. Erre Kádár: «Megismétem, amit már többször is kijelentettem, hogy az orosz csapatok ideiglenesen tartózkodnak Magyarországon. Az időpontot, hogy meddig, most nem tudom megmondani . . . Nem szoktam jósolni.» (Ehhez nem kell kommentár.)

A magyar püspöki kar legutóbbi körlevele szerint nem engedte meg a gyónás nélküli **általános feloldozást**, csak abban az esetben, ha sok a gyónó és nincs elég gyóntató. De ebben az esetben is a súlyos bűnöket legalább egy éven belül meg kell gyónni.

A **Vatikán hivatalos lapja** pedig 1977 május 28-i számában közli, hogy **tilos a gyermekeket kellő előkészítés és szentgyónás nélkül** első áldozáshoz vezetni.

A **Pázmáneum** történetében olvassuk, hogy mikor Pázmány Péter 1623-ban megalapította, 62 volt a növendékek száma. De ebből csak 2 magyar; 48 horvát, egy olasz és egy német.

Gizella magyar királyné emlékezete (IV)

Gizella fáradhatatlan közreműködése

nemcsak a fiatal magyar kat. egyháznak vált felbecsülhetetlen hasznára. A templomok-kolostorok felszerelésének gondján kívül — királynői szerepében — szent férjét uralkodói tisztében is támogatta. Egymást kiegészítő együttműködésük nem akadályozta Gizellát abban, hogy jótékony, önfeláldozó gyöngédséggel forduljon a szegények és a szenvedők felé. Vendégszeretete teljes harmóniában állt férje szándékával s a királyi udvar többször nyújtott menedéket külföldi uralkodócsaládok tagjainak. A krónikáiró a korai és későbbi órákban, a szeretetszolgálatban szüntelenül fáradó királynéről tesz említést. Ő felelőssége tudatában a gyermekeit következetesen nevelő anya szerepében is mintaszerű volt.

Életét és működését férje oldalán nemcsak sikerek kísérték: beárnyékolta azt a sorcsapások egész sora. Házasságukból több gyermek született, de ezek — a király életírója szerint — még gyermekkorukban haltak el; bizonytalan adatok szerint 3 fiúk és 2 leányuk volt. Bizonyos, hogy csak az 1007-ben született Imre fiúk érte meg a nagykorúságot. «A gyermekek nevelésében Gizella a korai istentisztelet és istenfélelem erényeinek elmélyítésére törekedett, amint István Imre fiát viszont, a férfivá nevelés mellett, az államvezetés bonyolult feladataiba s művészetébe igyekezett bevezetni» — írja egy magyar történész. A szülők így megfelelő mértékben ismerték fel és teljesítették emberi és természetfeletti hivatásukat. A bencés Gellért, a későbbi csanádi püspök szerencséskezű nevelése a fiatal trónörökösben a ker. lelkeség magas fokát érte el, amikor a szülők 1031-ben tragikusan elvesztették egyetlen gyermeküket.

Gizellára még nehezebb idők következtek. A trónöröklés kérdése súlyos keresztként nehezedett a már betegeskedő királyra, akit csak megértéshez, vigasztaláshoz értő hitvese tudott le-

vertségében fölemelni. Alkalmas magyar jelölt híján a király választása, nővérének, Gizellának, a velencei doge feleségének fiára, Péterre esett, amiben a nemesség egy része s a nép még pogány rétege az Árpádház vonalának megszakítását látta. A közben talpraeszküvés a király élete ellen a tettesek szigorú megfenyítése követte, amit a magyar krónikáirók (később néhány történetíró is) — István király személyét kímélni akarva — Gizella cselszövéseinek tudtak be. A történetírás felmentette a királynét a Vászoly megvakíttatásában és Péter trónraemelésében való bűnrészesség vádjától és tárgyilagos történeti kritika mutatta ki a krónikáirók történethamisítását és igazolta be Gizella említett szerepének lehetetlenségét.

Halálos ágyán a király Pétert tette utódjává, feleskette őt és az ország nagyjait, hogy halála után a királyné jogait tiszteletben tartják, vagyonát érintetlenül hagyják, adományait elismerik és gondoskodnak biztonságáról. István király kb. 42 évi uralkodás után 1038 aug. 15-én halt meg és Székesfehérváron, fia mellé temették el.

A ker. nemesség s az udvar Gizellában látta a király munkájának folytatóját annál is inkább, mert Péter, majd utóda Aba Sámuel is alkalmatlannak bizonyult a kormányzásra és a nemzet létét s az állam rendjét majdnem romlásba döntötték. Gizella napjait a karitásztevékenység s az ima töltötte ki, de bőkezűsége Péter ellenszenvét váltotta ki, megfosztotta vagyonától és szabadságában is korlátozta. A királyt nyílt lázadás űzte ki az országból, de utóda, Aba Sámuel sem bánt jobban az özvegy királynéval. Amikor, ennek háborúja a németekkel életébe került, és Péter másodszor is elnyerte a trónt, ő ekkor Gizellát megerősítette özvegyi jogaiban.

Veszprémben

Péter uralkodásának első szakasza (1038-1041) végén magyar főurak szabadították ki Gizellát megalázó helyzetéből, Aba Sámuel, ugyancsak méltatlan uralkodó fogságából pedig az országba haddal jött III. Henrik császár metette ki. Az özvegy királynét, példás béketűrővel viselve keresztjét, az Örökkévaló előtt való megjelenés gon-

dolata foglalkoztatta. Visszavonult szeretett veszprémi várába és ismét visszanyert özvegyi javaiból előbb megszkott karitásztevékenységével és kolostorok, templomok gondozásával töltötte élete hátralévő éveit. Itt halt meg és itt is temették el, saját kívánságára a maga építtette székesegyház kriptás altemplomába, királynét megillető pom-

pával. Ez megfelelt a kor szokásának is, amely szerint az alapítók az általuk emeltetett templomokban temetkeztek el, amint ezt a XI. századi királyainkra vonatkozó magyar hagyományaink is igazolják.

Nemcsak a veszprémiek véleménye ez, de ezt vallották a magyar történetírás nagyjai közül Pray György, Katona István, Fejér György, Pauler Gyula, Knauz Nándor is. A történeti kritika szempontjából döntő adatok, egykorú vagy közel írott emlékek nem tudnak Gizella bajorországi sírjáról. Így az egykorú, 1054-ben meghalt Hermannus Contractus (tág látókörű s nagy történeti hűséggel író), az 1200 körül keletkezett magyar-legyel krónika, Alberik cisztercita szerzetes 1235 körül írt krónikája, a későbbi, ma már ismeretlen, de Gizella «kitűnő életirata» után dolgozó Bergamói Fülöp 1497-ben megjelent munkája — egyöntetűen állítják, hogy Gizella királyné élete utolsó éveit hazánkban töltötte el és itt is halt meg. Bergamói Fülöp († 1518) még Veszprémben végbement temetését is ismereti. Bonfini, Mátyás király történetírója, 1495-ben befejezett magyar történetében egy, töredezett, de kiegészíthető feliratú emlékkőről szól, mely szt. István és szt. László feleségeinek veszprémi sírját jelölte volna meg. A 16. századig hazai és külföldi írások és emlékek Gizella magyarországi haláláról értesítenek, veszprémi eltemetéséről pedig az említett emlékkő is tanúskodik. A hazánkban pusztító török tervszerűen semmisítette meg királyi családjaink sírjait is, így a veszprémi királynésírok feledésbe merülve s elenyészve, nem hagyhattak egyéb nyomot az utókorra.

Az említett történetírók és középkori krónikák tehát az első magyar királyné hazánkban történt haláláról és veszprémi sírjáról szólnak. Gizella temetésére — írja Bergamói Fülöp — «az egész országból sereglett a nép és koporsóját zokogva kísérte a sokaság, mintha nem is a nagy királynét, de mindnyájunknak édesanyját temetnék». Így adott alapítójának örök nyugvóhelyet a templom és erről a történeti szerepéről és értékéről ma sem mond le a veszprémi Szent Mihály székesegyház — írja Gutheil Jenő, a veszprémi volt püspöki levéltáros.

CSER-PALKOVITS ISTVÁN SJ.

ERDÉLY

SZÉKELY HIMNUSZ

Téves felfogás, hogy a közismert «Ki tudja merre . . .» a székelyek himnusza. Ez egy századvégi pesti szerzemény. Az igazi nemzeti énekük:

«Hej én édes jó Istenem, «Vándorfecske sebes szárnyát,
Oltalmazóm, segedelmem, Vándorlegény vándorbotját,
Vándorlásban reménységem, Vándor székely reménységét,
Inségemben lágy kenyerem.» Jézus áldd meg Erdély földjét.»

«Vándorfecske hazatalál,
Édesanyja fészkeire száll.
Hazamegyünk, megáld majd a
Csiksomlyói Szűzmária.»

SZÉKELY ASZTALI ÁLDÁS

Evés előtt:

«Ki asztalt terítesz az égi madárnak,
Teríts asztalt, teríts, szegénynek s árvának.
Nyisd meg Atyánk, nyisd meg, jóságos kezedet,
Adj a koldusnak is tápláló kenyeret.
Ételben, italban, legyen bőven részünk;
Gondviselő Atyánk, könyörögve kérünk. Amen.»

Evés után:

«Gondviselő Atyánk, asztalodtól kelve,
Szívből hálát adunk, kezünk összetéve.
Áldd meg ezt a házat, s annak a gazdáját,
Fordítsd vissza néki, a vendéglátást.
Áldd meg a szegényt, szenvedőt s az árvát;
S a benned bizóknak, viseld mindig gondját! Amen.»

300,000 Moldovai Csángómagyar

Már ötszáz éve tart ennek az Erdélyből kiszakadt katolikus magyar népcsoportnak nemzeti agóniája. Rómától évszázadokon át hiába kértek önálló magyar püspökséget, hogy biztosítaná a magyar nyelvű istentiszteletet, hitoktatást és papi utánpótlást. Abban a törekvésben, hogy ők lesznek a rekatolizálás kovásza a román masszában, ha felszívódnak benne, hagyták őket magyar főpásztor nélkül.

Most Ceausescuék adnak nekik román ortodox papokat, hogy az iskola mellett a templom is tüzzel-vassal románosítsa őket a «román vallással». Legtöbbször «Janicsár» (elrománosított magyarokból) papokat küldenek hozzájuk, akik szívósan ráviszik őket a román istentiszteleti nyelv elfogadására.

Egy csángó édesanyját, akinek a kislánya első áldozó, agitálja a román pap, hogy a kislány tanulja meg a gyónási imádság mellett a bűneit is románul meggyónni. — Az asszony: «De Tisztelendő! Hogy gyónják a kislányom románul, mikor magyarul vétközött?»

Az «Erdélyért» akciót tovább folytatjuk, hogy nyomorgó testvéreinknek komoly segítséget nyújthassunk. Nagyobb adományokat következő számban nyugtázunk. Az összegeket az év végén.

Ugyancsak folyik még a **Mindszenty-emlékstáció**-ra a gyűjtés.

Kérjük most a vakáció után ne feledkezzünk meg róla!

Cím: Ungar.-Oberseelsorge
8 München 81

Oberföhringerstr. 40.

Kto.Nr.: Kat. Ungar.Seelsorge

PSchA: 8 München, -- 9000-806,

Erdély vagy M.-Stáció.

A Svájci Magyar Munkásszövetség 2,500.— Sv.Frankot utalt át a Máriacelli Mindszenty-Stációra.

«Erdélyért» ők már évek óta önálló segélyakciót folytatnak és maguk bonyolítják le. Tovább folytatják magyarok «kimentését» az olasz menekült táborokból. Ezért is csak elismerés illeti őket!

VAJÚDIK A MAGYAR PAPI UTÁNPÓTLÁS KÉRDÉSE. Lesz-e érdemes papi utánpótlás, vagy fel kell adni a reményt?

MAGYAR SZEMMEL

Hogyan állunk odahaza az egyetemeken a lelkiismereti szabadsággal?

Arról ne is beszéljünk, hogy a párt dönti el, ki vehető fel és ki nem. A fölvételeknél a leghetlenebb politikai, vallási és társadalmi diszkrimináció folyik. Itt most csak a belső szellemi terrortól adunk némi ízelítőt.

Világnézeti és politikai szempontból a KISZ (Kommunista Ifjúsági Szövetség) gyakorol felügyeletet az egyetemeken. A főboc a KISZ titkár, aki besugó rendszerével mindenkit ellenőriz és káderez.

A diákok általában 12-16-os csoportport élén a KISZ megbízott áll, aki tokba vannak beosztva a kollégiumokban. Nem mondják, hogy KISZ tagnak lenni kötelező, de «ajánlatos», ha az ember «boldogulni» akar. Minden csoportos besugókkal figyelteti minden szempontból a csoportját: Mi a vélemény a tagoknál a világ folyásáról, az otthoni helyzetről, vallásról. Járnak-e templomba és más hasonló helyekre. (Bázisok!)

A diákoknál, különösen a lányoknál, még azt is figyelik, hogy milyen nyakérmeket viselnek az ing és blúz alatt. Ha valásos jelvényről vagy éremről van szó, figyelmezteti először a csoportvezető, hogy ez «idejét múlt dolog». Ha a figyelmeztetés nem használ, a KISZ titkár elé kerülhet a dolog, ami komoly «következményekkel jár».

Ennek a besugó rendszernek a következménye, hogy a csoportokon belül is és általában az egész egyetemen nagy a bizalmatlanság a diákok között. A közösségekben senki nem érzi jól magát, kötelező együttlét után szétrebbennek, amerre látnak.

Az egyetemi tanársegédek is a párt megbízottjai. Számuk nagy, képzetlenek és prepotensek. A diákok nagy része utálja őket.

Az egyetemeken lehetetlen általában az ún. szemináriumok helyzete. Aránylag szűk helyen 30-40 diák van összezsúfolva. Itt tombol a «szabadság». Munkaidő alatt cigarettáznak, tereferélnek: vágni lehet a füstöt. Jaj annak, aki nem dohányzik. De mit tehet szegény diák? Munkaasztalhoz, szakkönyvhöz, kísérleti eszközhöz csak így juthat hozzá.

Jellemző a helyzetre a gyönyörű és valamikor oly látogatott egyetemi templom képe ma belülről. Diákoknak már nem tanácsos odajárni. Aki még templomba jár, az más kerületekbe vagy a perifériákra jár, ahol gyanús szemek nem figyelik.

Kiscserkészeink közt . . .

Ilyet még nem láttunk, mondták a látogató szülők a bárnhofi kiscserkész tanyán. Ebédidőben érkeztek, kedvesen fogadták és ebéden látták vendégül a szülőket és rokonokat. A kiscserkészek őrönként, az őrök élén őrzászlókkal, csendben vonultak az ebédlőbe. Mindenki megállt a széke előtt. Az asztali imát énekelték. Utána leültek. A felnőttek kiosztották a levest. Kopogtak a kanalak, egyre hangosabb lett a társaság és mihelyt az utolsó cseppet is lenyelték, váratlanul vidám énekbe kezdtek. Fiúk és lányok egymással versenyre kelve énekelték a népdalokat. Hol tanultak ennyi dalt — kérdezte az egyik szülő. A forgószínpadon, hangzott a válasz.

Forgószínpadon folyik a kiscserkészek mindennapi foglalkoztatása.

A svédországi Irma néni népdalt tanít és közben kéz- és lábmozdulatokkal kísérik énekeiket. Megjátszák a néma kórust, melynek vége hangos csattanóban csendül ki. A grazi Ingrid néni dalos játékokat gyakorol velük, míg az amerikai Nada dalolva tanítja táncolni a hozzá érkező őröket. Húsz percig maradnak egy-egy állomáson s akkor megszólal a váltást jelző síp, mire gyorsan őrsebe állnak, elköszönnek és sietnek a következő állomásra. Ebben a fordulóban a párizsi Eszter néni várja őket Szent László legendáival, Kati a tájékozódás titkaiba vezeti be a lurkókat, Andrásnál megtanulják, hogyan kell vigyázba állni, tisztelni, sorakozni, menetelni. Megismerkednek a cserkészlet alapítójának, Baden Powell-nek életével — Géza bánál már az elsősegély egyszerűbb fogásai, Viktor és Csaba bánál a faragás művészete várja őket. Ilonka néninél a Kárpát-medence hegyeivel, vizeivel, nagyobb városaival ismerkednek meg, míg Magdi és Ildikó néninél a kézügyességet gyakorolják papíron, rajzzal és ollóval. Fantáziájuk élénksége hamar ráirányul a felnőtt vezetőkre és az ebédlőben megnyílik a modern művészet kiállítása. Ki, hogyan képzei el a felnőtteket, úgy rajzolja meg illetve karikatúrával még jobban kidomborítja tulajdonságaikat. Juliska néni finom főztje hamar meghódította a szívüket. A konyha mestere olyan szépnek rajzolták, amilyenek álmaikban elgondolták. És ezt szüleiknek is elmondták: remek a koszt! Juliska néni nem tud olyat főzni, ami ne ízlenék.

Napjaink a gyakori eső és hűvös levegő ellenére vidámak voltak. Reggel hétkor hangzott fel az ébresztőt jelző sípszó. Utána: egy, kettő, három, négy... kilenc, tíz — most jön a víz! Aki még nem ugrott ki az ágyból, menthetetlenül locsolás várt rá. A 45 kiscserkész pillanatok alatt az udvaron szaladt a ház

körül. Aki lemaradt, arra hideg víz zuhant. A reggeli torna öt-tíz percig tartott. Utána mosakodás és 8 órakor szobaszemle. A nap egyik legérdekesebb pontja. Az őrök szépen felállva, mindenki az ágyánál várta a belépő két vezetőt. Az őrsvezető vezényelt: Szoba vigyázz! Jó munkát! A cápa és kobra őr a szobaszemlére készen áll! Pihenj! — válaszolta a belépő vezető.

Egyik vezető a rendet figyelte, a másik a tisztálkodást vizsgálta. Ahol nem volt szép sima az ágyon a takaró, vagy nem volt rendben az ágy alatt a bördönd, a cipők nem álltak kifogástalan sorban, ott az ágytakaró, a bördönd vagy a cipő kiröpült az ablakon. Ha valakinek piszkos volt a keze vagy a nyaka, háromszor-négyszer szaladt a ház körül és hangosan kiáltotta: piszkos a kezem! Piszkos a nyakam és utána ment mosakodni. A szobaszemle után felhordták a kidobott holmikat és rendbehozták az ágyat, bördödöt, cipőket stb. Minden reggel szinte epedve várták: kinek a dolgai röpdülnek ki az ablakon. Ha a szoba kifogástalan volt, a szobaszemle után kivonuló felnőtt vezetők hallották a visszhangot: na, ezt megúsztuk, mondták az őrsvezetők. A szobaszemlét reggeli, a reggelit zászlófelvonás, a napi parancs kihirdetése, Éva néni naplója, majd a zsisb vásár követte. A zsisb vásáron történt a napközben elhagyott vagy elveszített és megtalált tárgyak kikiáltása. Aki elveszítette vagy elhagyta a kabátját, cipőjét, fűzetét, szappanát stb., annak meg kellett hajolnia a tábor ítélete előtt. Bukfencet vetett, lábat mosott, zsinórra fűzött lekváros kenyérbe igyekezett beleharapni, féllábon néhányszor körülugrálta a tábort, vagy békaugrásban mérte fel az udvart, de volt olyan is, aki őrsi vagy tábori simában részesült.

Napjainkat kirándulásokkal tarkítottuk. Elmentünk az ősemlék barlangjába, megnéztük a kastli templomot és a magyar gimnáziumot, autóbusszal el látogattunk a mintegy 30 km-re lévő nagytáborba, köszöntöttük a zulu törzsfőt, aki táborával együtt nagyon kedvesen fogadott. Megmutatta a kicsiknek zuluföldet, az altáborokat. Csokiból

készült gombóccal és limonádéval megvendégelt, labdarugó mérkőzést és játékokat szervezett a tiszteletünkre. Bemutatta a nagy cserkészek száraz földön lezajlott hajós versenyét és zulu törzsfői díszben kihallgatáson fogadta a kiscserkészeket. Tomi megkérdezte a zulu vezértől: van-e nálatok zsisb vásár? Hát az mi, hangzott a törzsfő kérdése. Tomi elmesélte. Mire a törzsfő megjegyezte: okos találmány, ezt majd ő is bevezeti a nagyok táborában. Biztos, sokáig fog tartani!

Ki felejtene el a szentmiséket és az esti táborüzeket!? A napközben tanult sok dalt, hun mondát, Szent László legendáit és Mátyás király hős tetteit láttuk viszont a tűz körül, de művészi jelmezben megjátszva és sok szép népdallal ízesítve, tánccal, játékkal megélénkítve.

Este pedig a tábortűz után újra a zászlórúd előtt sorakoztunk. Rövid lelkiismeretvizsgálatot tartottunk a napi eseményekről. Ha megbántottunk valakit, bocsánatot kértünk tőle, és bocsánatot kértünk a jó Istentől, aki azt akarja, hogy a jóban, a szeretetben és vidámságban növekedjünk. Emondtuk a Miatyánkot és elénekeltük: Erdő mellett estvélettem — Adjon Isten jó éjszakát. Ott az erdő alatt, néhány lépésre a fenyvesektől. Utána őrönként elvonult a tábor takarodóra és 10 óra felé kialudt a villany. Álomba szenderült a dalos ajkú, vidám sereg.

Búcsúzóul visszatekintettünk az elmúlt két hétre. Feltettük a kérdést: mennyit veszítettünk volna, ha semmittevő vakációval töltöttük volna el ezt a két hetet? Itt, Bärnhofban viszont gazdagabbak lettünk. Mennyi népdalt, játékot, táncot, kézügyességet, természetismeretet tanultunk! És a tetejében milyen jól éreztük magunkat! Ági azt kérdezte az utolsó zászlófelvonás után: lehet-e már most jelentkezni a jövő évi táborra? Aki még nem volt kiscserkész, ígéretre jelentkezett. A felnőttek közül is közénk állt, aki még nem volt cserkész és a tábor utolsó előtti napján ünnepélyes ígéretet tettek a kiscserkészjelöltek és fogadalmat a felnőttek. Búcsút vettünk egymástól és Juliska nénitől, hogy hazatérve folytassuk a jó munkát.

(T. P.)

HIRDETÉSEK

MAGYAR KOLCSONKÖNYVTÁR

Többek kérésére közöljük, hogy a Landesbibliothek keretén belül működő

Magyar Könyvtár

szívesen fogadja minden Svájcban élő magyar-nyelven olvasni szerető jelentkezését. A könyvtár használata díjtalan. — A könyvek cseréje posta útján történik.

Jelentkezés magyarul írásban. Cím: Schweizerische Landesbibliothek Ungarische Abteilung Hallwylstr. 15. 3003 Bern

« TÉTÉNY »

UNGARISCHE SPEZIALITÄTEN

Inh. Oskar Bayer

München 2. Kreittmayer Str. 26.
Tel. 196393

Kapható még: Horváth János
München 2. Tumblinger Str.
beim Schlachthof

Debrői Hárslevelű	DM	5.75
Badacsonyi Kéknyelű		6.20
Badacsonyi Szürkebarát		6.20
Soproni Kékfrankos		6.—
Domsztlói Muskotály		6.20
Domsztlói Tramini		6.50
Villányi Burgundi		6.20
Hajósi Cabernet		6.20
Tokaji Aszu 4 Puttonyos		12.80
Téliszalámi		20.—
Paprikás csabai		18.—
Gyulai kolbász		17.—
Süli kolbász		14.—
Süli debreceni		12.—
Kalocsai tarhonya 4 tojásos 1/2 kg		2.50
Nagykocka tészta 8 tojásos 1/2 kg		2.95
Lebbencs 8 tojásos 1/2 kg		2.95

Úvegárut nem postázunk.

Megjelenik 1977 nyarán «A gépjármű-vezető kiskatéja» az NSZK-ban Rupp László tollából. Tartalma az, amit tudnia kell a vezetői engedélyről, vizsgakérdésekről, kocsiárlásról, a gépjármű-biztosításról, a baleset következményeiről, a közúti forgalom büncselekményeiről, kihágásokról, a díjköteles megrovásról, a kártérítési igényekről és a közlekedési rendeletéről, számos más hasznos melléklettel ellátva. Megrendelhető Dr. Bodán KFT-nél, 8 München 1. Postf. 162. Ára: 25 DM.

Diószeghy Tibor hites tolmács és fordító (magyar-német és német-magyar) Németországban tanácsadás állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, peres ügyekben segít.
D - 404 Neuss, Daimlerstr. 249.
Tel. 02101/ 541317

MEGRÁZTA BUDAPESTET

LATINOVITS ZOLTÁN SZÍNLMŰVÉSZ
ADY ENDRE-VERSEK HANGLEMEZE

LPX 13735 30 cm DM 20.—

Népszerű Ady-versek Latinovits Zoltán előadásában

LPX 17519 DM 20.— Honfi Géza legújabb lemeze: «Akácós út . . . » stb.

SSX 946 30 cm DM 22.— «GUGYERÁK» Bárdi György humoros számokat ad elő: Kerti törpe Export, Gugyerák mint alföldi haramia, A Buznyák «Riviérán» stb . . .

SSX 919 30 cm DM 20.— Karády Katalin énekel régi slágereket: Gyöngyhalász, Ha találsz egy mást, stb . . .

SLPX 17518 DM 20.— Vámosi-Zárai új lemeze: Homokóra, Én mindenkiben csalódtam, Szeretlek én, Ne hagyj el soha, Kár összeveszni velem, stb . . . Kiváló felvétel.

Mitchell: Elfújta a szél I-III. DM 24.—
Zilahy: Valamit visz a víz 13.—
Burgenlandtól a Bódeni-tóig,
Kiváló Útikönyv, 750 old. 30.—

Gondoljon szabadságára, vásároljon
Útikönyvet - Szótárakat - Nyelv-
könyvet!

Kérje díjtalan katalógusainkat!

Musica Hungarica, 8 München 40.

Agnesstr. 45. Tel. (089) 180-911

Magyar-német és német-magyar fordításokat

olcsón és gyorsan elvégez, magyar-nyelvű okiratairól hitelesített másolatot készít és — másnyelvű okiratok fordítását korrekten elintézi —

W. Divy hiteles fordító és tolmács.
D - 799 Friedrichshafen, Linderstr. 50.
Tel. 07541/ 71391

A nyugati könyvkiadás szenzációja:

Dr. med. Silló-Seidl György: Ki ölte meg Semmelweist?

«Az Ön klinikájának anyaga Európában a legértékesebb. Kérem, engedje meg, hogy átnézhessem az 1860 és 1910 közötti kórlapokat.» — A levelet Dr. Silló-Seidl frankfurti meddőségkutató orvos írta gróf Wilhelm Solms egyetemi docensnek, a bécsi városi pszichiátriai kórház igazgatójának, Semmelweis Ignác kórtörténetét kereste — szerencsével járt — megtalálta!

Ez a kórtörténet alapja e szenzációs dokument-regénynek, amely majdnem minden nyelven megjelenik. A magyar kiadást forgalomba hozza:

METROPOLITAN VERLAG
Szerday Sándor
Teichweg 16, CH-4142 Münchenstein
Schweiz

HIRDETŐINK TÁJÉKOZTATÁSÁRA :

Hirdetéseket csak a hirdetési díj be-
küldése után közlünk. Kisebb hirdeté-
sek ára: 25 DM; házassági hirdetések:
30 DM + 5 DM portóköltés, nagyobb
hirdetések ára 40 DM vagy azon felül.
A hirdetést a megfelelő díjjal együtt az
alábbi címre kérjük:

«ÉLETÜNK»-ADMINISTRATION

8 MUNCHEN 81 --- Tel. 089/ 98 26 37

Oberföhringer Str. 40.

Postscheckkonto: Kath. Ung. Seelsorge,
Sonderkonto, Postscheckamt Mün-
chen Nr. 606 50-803.

A Nyomda nem fogad el hirdetést!

Rupp László hites törvényszéki fordító
vállal fordításokat magyarról németre
és németről magyarra.

D - 8000 München 1, Postfach 162.
Tel. 089/ 3002162

Magyar nő, 172/42, vallásos, diplomás
e g y h á z i házasságot kötne hozzáillő
férfivel. Választ «Cum Deo» jeligére az
Életünk Gazdasági Bizottságához,
8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

MINDSZENTY JÓZSEF
BOLDOGGÁVATÁSÁÉRT

Honfitársunk, Paul K. Machalik, 9060 Ogden Street, Denver, Colorado 80218, kérdőívet küldött szét különböző magyar újságok, katolikus lelkészségek és katolikus intézmények címére, hogy aki «Mindszenty atya szenttéavatását kívánja, igényeljen gyűjtési ívet, vagy küldje be aláírását Machalik úr címére».

A körlevélben Machalik úr hivatkozik König bécsi bíborosékkal történt beszélgetésére M i n d s z e n t y bíboros szenttéavatásának lehetőségéről. Azt írja, hogy König bíboros úr megígérte, hogy az aláírásokkal ellátott kérdőívet a Szentatyának átadja.

A Mindszenty Emlékbizottság Machalik úr aláírásgyűjtésével kapcsolatosan kijelenti:

1. König bíboros úr titkársága útján értesített bennünket, hogy olyan ígéretet nem tett, miszerint az összegyűjtött aláírásokat személyesen juttatja el a Szentatyához;
2. Dicsérjük Machalik úr buzgóságát és jószándékú kezdeményezését, de ki kell jelentenünk az ügy érdekében: Ilyen aláírási akció csak az arra illetékes központtól, egyházi engedéllyel indítható el;
3. Amit már többször meghirdettünk és most is szeretettel kérünk: Imádkozunk Mindszenty bíboros úrhoz égi közbenjárásáért és ha imameghallgatás történik, jelentsék azt írásban, lehetőleg t a n ú k k a l hitelesítve, a Mindszenty Emlékbizottságnak Münchenbe. A boldoggáavatásért az aláírási akciót megfelelő egyházi engedéllyel idejében elindítjuk.

«Akik uralkodnak fölöttünk»

Nemrégiben egy egészen érdekes témájú könyv jelent meg a könyvpiacra: «Betegek, akik fölöttünk uralkodnak» címmel. «Hideg futott végig a hátamon» — írja Dr. Pierre Rentchnik, a könyv szerzője, miközben a rendelkezésre álló adatokat és orvosi leleteket tanulmányozta. A szerző maga is orvos és így érthető volt ijedelmé: emlékiratok, eddig napvilágot nem látott okmányok és kutatások arra a következtetésre juttatták, hogy századunkban, döntő történelmi helyzetekben számos nemzet sorsa fölött beteg emberek döntöttek.

Az egyik feltűnő példa erre F. D. Roosevelt egészségi állapota. Két évtizeden keresztül hihetetlen akaraterővel igyekezett úrrá lenni az elszívett gyermekbénulás következményein. De 1944 során életereje mind jobban megcsappant és 1945 februárjában, a jaltai konferencián, már egyáltalán nem volt egyenrangú tárgyalófél a minden hájjal megkent és céltudatos Sztálinnal szemben. Találóaan állapította meg róla Churchill: «Roosevelt egy beteg ember és azonnal kész mindebe beleegyezni.» Halálosan beteg volt annak idején az elnök legfőbb tanácsadója is.

J. F. Kennedy hosszú időn keresztül a mellékvesék megbetegedésében szenvedett és az ellene szedett gyógyszer alaposan megviselte, mind testileg, mind lelkileg. Georges Pompidou francia köztársasági enök halála előtt hosszú évekig a leukémiához hasonló vérbetegségben szenvedett. Csü En-lai, kínai kormányfő betegágyról, — két besugárzás között, — végezte hivatalos teendőit. Mussolini szifilisz okozta agysérülésben, Hitler pedig állítólag Parkinson-kórban szenvedett.

Ezek a megdöbbentő kórleletek arra készítették a könyv szerzőjét, hogy kifogásolja a parlamentek ellenőrző munkáját az állam és kormányfők tevékenysége fölött. Javasolja egy független orvosi grémium felállítását, hogy örködjék egészségi állapotuk fölött, mert elviselhetetlen, hogy beteg emberek irányítsák a világ sorsának folyását.

Az első pillanatra nem is látszik ez rossz gondolatnak. De közelebbi vizsgálat után számtalan nehézségbe ütközünk. Itt van pl. az orvosi titoktartás problémája. Az államférfiaknak is joguk van, hogy privát ügyeik (pl. egészségi állapotuk) ne legyen kitergetve az utca porába. Egy másik nehézség: az ellenőrző orvosi grémium teljhatalmú úr lenne a világ vezető rétegének sorsa fölött. Tudná valaki garantálni ennek megvesztegethetetlenségét és pártatlanságát?

Dr. Rentchnik könyve akaratlanul a régi római közmondást idézi fel: «Ép

testben ép lélek.» De vajon igaz-e ez minden esetben? Hiszen hányszor rejt magában beteg, megkínzott, roncs ember test minden kint legyőző hatalmas jellemet, és megfordítva: daliás, viruló test mindenre elszánt, gonosztevő lelket!

Dr. Rentchnik könyve, a benne felsorolt adatok és megállapítások olvasása után azt kell mondanunk, hogy az emberiség, a világ sorsa nem annyira a politikusok testi egészségétől, mint inkább azok jellemétől, lelki beállítottságától függ. Mindenki, a politikusok életében is eljön az idő, amikor valamilyen formában bejelenti érkezését: a vég. Vannak emberek, akik megértik a jelet és csendben visszavonulnak a közéletből. Csak a hatalom bűvöletében élők nem akarják tudomásul venni, hogy eljárt fölöttük az idő és, hogy nem pótolhatatlanok. Ide kell sorolnunk azokat is, akik a hatalom és hírnév verőfényében sütkérezve egyéni, vagy pártérdekek előmozdítására használják fel az itt rejlő lehetőségeket. Veszélyt jelentenek az emberiségre azok a gerinctelen politikusok is, akik a profit érdekében mindig készek a megalkuvásra még a történelmi igazság elferdítése árán is. És végül nagy veszélyt jelentenek az emberiségre azok a vezető emberek, akik karriert, jó életlehetőséget, hírnevet és dicsőséget keresnek és nem népük igaz javát és békés fejlődését tartják szemük előtt.

Az emberiség jövő sorsa nem a vezetők egészségi állapotától, hanem, közvetve bár, de elsősorban azok istenhitétől, vagy e hitnek és felelősségtudatnak hiányától függ.

E ponthoz érkeve hajlunk arra a megállapításra, hogy ez a tétel nem érvényes az egyházra — a mai időkben. A történelem tanúsága szerint az első három század pápai, majd kivétel nélkül, vértanúhalált haltak. Közülük egyiknek sem jutott eszébe, hogy leüljön barátságos tárgyalásra diktátorokkal és vazullusaikkal, miközben hívő testvéreik vérüket hullatták az arénákban.

Az első század pápai és vértanúi abban a hitben éltek és haltak meg, hogy a jövő az egyházé, mert az egyház Istené. A történelem is eddig még mindig az ő hitüket, az ő vakmerő optimizmusokat igazolta.

MEGYESI ANDRÁS

Az Életünkben megjelent írásokért minden tekintetben azok szerzői felelősek.

Lapzárta a hónap 15-én, hirdetéseket pedig csak a hónap 12-ig fogadunk el

AZ ÉLETÜNK TERJESZTŐI

a helyi magyar lelkészek; ők küldik meg kívánatra a lapot a területükön élő híveknek.

Az előfizetési díjat, mely 14.— Sfr. vagy annak megfelelő más valuta, az illetékes magyar lelkésznek fizessük be.

Európán kívüli rendeléseket a központi hivatal intéz; Cím e:
Életünk (Unser Leben)
Frongartenstr. 15.
9000 St.Gallen
(Schweiz)

Az előfizetés tengerentúlra is 14.— svájci frank, de ha valaki légipostával óhajtja járatni a lapot, 25.— svájci frank — vagy annak megfelelő más valuta.

ÉLETÜNK

Az európai magyar kat.-ok lapja

Felelős szerkesztő:

Dr. Harangozó Ferenc
Ungarische Oberseelsorge
8000 München 81
Oberföhringerstr. 40. (BRD)
Telefon: 089/ 98 26 37

Kiadó:

Dr. Ludwig Vecsey
Ungarische Buchdruckerei,
Frongartenstr. 15
9000 St.Gallen
(Schweiz)
Telefon: (071) 22 55 28

Előfizetés egy évre: 14.— svájci Fr.
más országokban ennek megfelelő valuta.

Egyes szám ára: 1.20 svájci frank.

ÉLETÜNK — UNSER LEBEN

Monatschrift für die ungarischen
Katholiken in Europa

Redakteur:

Dr. Ferenc Harangozó
Ungarische Oberseelsorge
8000 München 81 — (BRD)
Oberföhringerstr. 40.
Telefon: 089/ 98 26 37

Herausgeber:

Dr. Ludwig Vecsey
Ungarische Buchdruckerei,
9000 St.Gallen, Frongartenstr. 15
(Schweiz)
Telefon: (071) 22 55 28

Kto.Krt. 603 Ungarische B.Druckerei
Sparkassa der Administration
St.Gallen

Bezugspreis jährlich: 14.— Sfr.